

כב' השופט נפתלי שילה

“העובדה שהמערער פעל בתחומים רבים בחברה, לא מלמדת שנהג בה “מנהג בעלים”. לאור העובדה שהבן היה בחור צעיר כשנכנס לנהל את החברה ולא היה לו כל ניסיון בניהול עסק בכלל וניהול עסק של מזרונים בפרט, טבעי הדבר שהאב יסייע לו וינחה אותו בנבכי ונפתולי העסק. הפעולות הרבות שביצע האב, רבות ומשמעותיות בכל שהיו, לא הקנו לו זכויות במניות החברה, כפי שבצדק נקבע בפסק הדין.”

בפני השופטים:

1. גרשון גונטובניק – אב"ד
2. עינת רביד
3. נפתלי שילה

- נגד -

המשיבים:
1. אלמוני
2. פ' בע"מ
עו"ד יריב מדר

המערער:
פלוני
עו"ד ישראל דוידסון

פסק דין

השופט נפתלי שילה:

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה מיום 7.4.24 (כב' השופטת לורן אקוקה בתמ"ש 63407-11-21) שדחה את תביעת המערער לפיה הוא בעלים של מחצית ממניות המשיבה 2 הרשומות ע"ש בנו - המשיב 1

א.רקע עובדתי

1. המערער (להלן גם: האב) הוא איש עסקים ובעליה של חברת א' בע"מ (להלן: א') שעוסקת בשיווק מזרונים ובין היתר. היא משווקת מזרון תחת המותג מ'. מאז שנת 2016, המערער מתגורר בארה"ב.

2. בשנת 2017 ניהל המערער מו"מ לרכישת מפעל לייצור מזרונים (להלן: המפעל) שהיה בבעלותו של מר צ' פ' (להלן: צ'). בתמורה לסך של 250,000 ש. לצורך ביצוע העסקה, הוקמה ביום 4.12.17 חברה חדשה בשם פ' בע"מ (להלן: החברה או פ'). בו ביום, נחתם הסכם מכר למכירת המפעל מצ' לחברה.

3. המערער שילם שלישי מהתמורה, המשיב 1 (להלן: המשיב או הבן) שילם שלישי מהתמורה ושליש נוסף שולם באמצעות. הלוואה שנטלה החברה.

הבן נרשם כבעל המניות היחיד של החברה. מאז הקמת החברה, המערער היה מעורב בפעילות החברה והוא סייע, ליווה.4. והדריך את הבן שהיה אז בחור צעיר ללא ניסיון בתחום

ביום 16.9.20 שלח המשיב מכתב למערער וביקש לבצע התחשבות בנוגע לתשלומים שמגיעים לטענתו לחברה בגין.5. ייצור מזרונים עבור א'. ביום 3.10.20 המערער השיב שהחברה היא זו שחייבת כסף לא' ומאז נוצר סכסוך קשה בין המערער לבן. הבן טען שהחברה בבעלותו המלאה ואילו האב טען שהוא שותף של הבן בחברה ומגיע לו לקבל מחצית מהמניות של החברה

בעקבות סכסוך זה, המערער הגיש תביעה לבית המשפט קמא ועתר שבית המשפט יצהיר שפ' וכל הרכוש וזכויות חברה זו.6. שייכים לצדדים בחלקים שווים מיום הווסדה וכפועל יוצא, יורה ביהמ"ש על רישומו של המערער כבעלים של 50% ממניות החברה

7. המערער טען שהוא הגה את רעיון רכישת המפעל ויזם את ניהול המו"מ לרכישתו ובתום המו"מ הוא החליט לשלב את בנו במפעל כשותף. הבן היה באותה עת בחור צעיר כבן 22 שעבד כשכיר בא' שבבעלותו. לטענת המערער, ההחלטה על רישום הבן כבעל המניות הבלעדי בחברה נבעה מכך שהוא עבר להתגורר בארה"ב והמהלך נועד על מנת לחסוך קשיים בירוקרטיים. לדבריו, הוא אף ביקש מעורך דינו, עו"ד פרקש, להכין הסכם נאמנות בינו לבין הבן לפיו 50% ממניות החברה יוחזקו על ידי הבן בנאמנות עבורו. אולם, עקב דרישות להגשת מסמכים רבים לרשויות המס לצורך ביצוע הסכם הנאמנות, הוא ויתר על חתימת הסכם נאמנות עם הבן וסמך עליו שאף שלא נחתם הסכם נאמנות, הבן לא יתכחש לכך שמחצית מהמניות שלו. לטענת האב, הוא ליווה את פעילות החברה בכל שלב, ביצע פעולות רבות עבור החברה ונהג בה מנהל בעלים. המערער ביסס את תביעתו בין היתר על תמלילי שיחות שנערכו בינו לבין המשיב, מהם הוא ביקש להסיק שהייתה הבנה והסכמה של הבן שהם שותפים בחברה ולאב מגיעים 50% ממניותיה.

8. המשיב טען מנגד שהוא הבעלים היחיד של החברה, הוא מחזיק ב-100% ממניותיה ומעולם לא הייתה כוונה אחרת ואף לא נחתם שום מסמך המעיד על בעלות משותפת בחברה. לטענתו, רכישת המפעל על ידו התאפשרה בין היתר בעזרת מתנה כספית שהעניק לו אביו, על מנת לסייע לו לבנות את עתידו הכלכלי. לטענת המשיב, הוא למד מהבעלים הקודם - צ' - את אופן העבודה במפעל, הוא הכשיר את עצמו לתפקיד ועבד בייצור המזרונים משלב התפירה והחיתוך ועד ליצירת המוצר המוגמר. לדבריו, הוא אף ניהל את החשבונות והשיווק של החברה. האב תמך והדריך את הבן אולם לא הייתה שום שותפות בחברה אלא עזרה והכוונה של האב המנוסה בתחום המזרונים, לבנו. התמיכה והליווי של האב אינם מעניקים לו שותפות בחברה. גם הכספים שנתן לבן במתנה לצורך רכישת המפעל, אינם מהווים שותפות בחברה.

9. ביום 7.4.24 ניתן פסק דינו של בית המשפט קמא (להלן: פסה"ד) במסגרתו נדחתה התביעה ונקבע שהמערער לא עמד בנטל להוכיח את תביעתו לפיה הייתה הסכמה שהוא שותף ובעלים של מחצית ממניות החברה וכי הבן מחזיק במחצית המניות בנאמנות עבור אביו. נפסק שהכספים שהעביר האב לטובת רכישת המפעל ניתנו במתנה לבנו.

האב לא השלים עם פסה"ד והגיש את הערעור שלפנינו.10.

ב.תמצית פסק הדין

1. טענת האב לפיה הוא בעלים של מחצית ממניות החברה, מנוגדת לרישום המניות ברשם החברות ובהיעדר הסכם נאמנות, הנטל המוטל על האב להוכיח את טענותיו הינו נטל כבד. האב לא עמד בנטל להוכחת תביעתו בדבר קיומן של הסכמות מפורשות בין הצדדים באשר לחלקו במניות החברה. כמו כן, אין לקבל את טענות האב בנוגע לכספים שהועברו לידי הבן לטובת רכישת החברה ויש לקבל את עמדת הבן שמדובר במתנה שהעניק האב לבנו.

2. בהיעדר רישום האב כבעל מניות ובניגוד לרישום במרשם החברות, ניתן היה לקבל טענת נאמנות באמצעות הסכם נאמנות. 2. א. באמצעות הוכחת קיומו של הסכם הנאמנות בעל פה. הנטל להוכיח בעלות במניות בניגוד למרשם, הוא נטל כבד

3. החזקת נכס בנאמנות אינה מחייבת הסכם בכתב והפסיקה הכירה באפשרות של "נאמנות משתמעת". אולם, מדובר בהקלה בדרישות הפורמליות ועדיין מוטל על התובע הנטל להוכיח את הנאמנות בראיות מספיקות. בענייננו, האב לא עמד בנטל להוכיח את זיקת הנאמנות. גם לשיטת האב עצמו, לא היה מקום לוותר על דרישת הכתב ואף הוא מצא לנכון לעלות את הדברים על כתב במסגרת הסכם נאמנות שהכין עורך דינו, שלבסוף לא נחתם. ויתור התובע על חתימת הסכם נאמנות, מצביעה על כך שמדובר היה במתנה. גם מעדותו של עו"ד פרקש עולה שבשיחה שהתקיימה עם הבן, נושא הנאמנות נדון באופן כללי בלבד. "עדויותו של התובע בהקשר זה לא מהימנה ואינה מתיישבת עם המועדים וסדר הדברים הנכון". לא מתקבלת גרסת האב לפיה הבן ידע על קיומו של הסכם הנאמנות, הגם שלא נחתם.

4. העובדה שניתן היה לרשום את המניות על שם האב והוא לא עשה כן, אלא רשם את כל המניות על שם הבן, מעידה שהאב התכוון לתת את המניות במתנה לבנו. האב טען שבזמן אמת הוא ניהל את המו"מ לרכישת המפעל והוא היה מעורב בכל שלב ושלב. לדבריו, הוא לא רשם את המניות על שמו בשל מגוריו בארה"ב ומטעמי נוחות, אולם לא הייתה כל מניעה לרשום על שמו את חלקו (לטענתו) במניות, בייחוד שהיו מעורבים במו"מ אנשים מטעמו. האב בחר שלא להיות בעלים במשותף עם בנו ויתר על זכויותיו בחברה. הטעמים הברורקטיים עליהם ביסס האב את רישום מלוא המניות של שם הבן, אינם מתיישבים עם עדויות העדים שהעידו והיו מעורבים במו"מ לרכישת המפעל. הם אינם מתיישבים גם עם העובדה שהאב עצמו מנהל את א' אף בשבתו בארה"ב.

5. לא ניתן לשלול את האפשרות שאכן כוונת האב הייתה לשתף את בנו ברכישת המפעל ולהפוך אותו לשותפו. אולם, כוונות אלו נותרו אצל האב, ללא שסוכם דבר באופן מפורש והבן הסתמך בפעולותיו על היותו בעל המניות היחיד בחברה. התנהלות האב והיעדר הסדרת הנאמנות, מלמדת על כוונתו של האב שלא להיות בסופו של דבר בעל מניות. ככל שהייתה לאב כוונה להיות שותף של הבן, כוונה זו נותרה בדיעת האב ואולם היא לא יצאה לפועל ולימים נזנחה.

6. רצונו של האב לערוך הסכם נאמנות ובקשתו מעו"ד פרקש להכין את ההסכם, עומדים בניגוד לטענותיו בדבר יחסי האמון העמוקים ששררו בינו לבין בנו. אם היו יחסי אמון, לא היה מוצא האב צורך בהכנת הסכם נאמנות. העובדה שהסכם הנאמנות לא נחתם, מעידה שלא היה "קיבול" להצעת האב ומחזקת את גרסת הבן לפיה הוא לא הסכים שיהיה לו שותף והוא לא החזיק בנאמנות את המניות עבור האב. האב לא הוכיח מה הטעם שעמד במוקד רכישת המפעל והתאגדות החברה תחת בעלותו הבלעדית של הבן, אלא אם הוא התכוון לתת לו את הכספים במתנה לרכישת המפעל ולסייע לו בתחילת דרכו המקצועית.

7. מהראיות והעדויות עולה שלא הוכח שהאב נהג בחברה מנהג בעלים. האב לא הוכיח את מעורבותו, מעבר לסיוע בהתאגדות החברה והליווי בתחילת הדרך. לא הוכחה מעורבות בחלקים הפעילים של ניהול עסקיה של החברה ולא הייתה לאב שליטה ממשית בחברה.

8. גם הסיוע הכספי לטובת קבלת מסגרת אשראי מעידה על רצון האב לסייע לבן בתחילת דרכו ולא כחלק מהיותו של האב בעל מניות בחברה. ניהול חלק מהמותג מ' עם פ' והמעורבות המשפחתית בעסקים השונים, אינם מלמדים על בעלות במניות החברה.

9. הצוואה שהציג האב, שבה מניות החברה לא מוזכרות כחלק מרכושו, מלמדת שבזמן אמת, בעת עריכת הצוואה, האב ידע שאין לו מניות בחברה. גם העדים שהביא האב לסייע בתביעתו, לא נתנו הסבר מדוע בוצע רישום המניות בחברה ע"ש הבן בלבד.

10. מעיון בתמלילי השיחות שצורפו ע"י האב, מצטיירת תמונה לפיה הבן לא הבין וגם לא קיבל את אביו כשותף מלא. 10. בחברה. כשהבן החל לפתח בגרות ועצמאות עסקית, הוא ביקש לנהל את החברה בצורה מסודרת ואז פנה לאביו וביקש

להסדיר את החוב ואת העירוב שנוצר בין א' והמותג מ', לבין עסקיה של פ'.

11. הדברים באו לידי ביטוי בשיחה מיום 12.5.20. השיחה מחדדת את הפער בין הצדדים. היה מצופה מהאב - כמי שלקח את הבן תחת חסותו והוא בעל ניסיון עשיר, בעוד הבן נעדר ניסיון והבנה בתחום - להבהיר לבן במפורש שמחצית מהמניות יוחזקו עבורו בנאמנות. היה עליו להסביר זאת כראוי לבן ומצופה היה להעלות הסכמות אלו על הכתב.

12. טענת השותפות עלתה מצד האב רק בעקבות המחלוקת העסקית בין השניים. מהשיחות שנערכו בין הצדדים עולה שנקודת השבר בין הצדדים לא נבעה מחזרת הבן מההסכמות עם אביו, אלא משום ש"לא נסגרו הקצוות" באשר לאופי ההתקשרות ביניהם ולחלקו של כל אחד בפ'. מקור הסכסוך אינו המחלוקת בדבר השותפות בפ' אלא ביחס להתחשבנות הכספית בין פ' לא', שהובילה להפסקת קשרי העבודה בין החברות ולהרחקת האב מהמפעל.

משהאב לא עמד בנטל להוכחת תביעתו לפיה הייתה הסכמה שמחצית מהמניות יוחזקו ע"י בנו בנאמנות עבורו, דין 13. תביעתו להידחות. לאור העובדה שמתנהלים עוד הליכים בין הצדדים ומתוך תקווה לשיקום היחסים המשפחתיים, יהויב האב בהוצאות בסך של 20,000 ₪ בלבד.

ג.תמצית טענות המערער

1. שגה ביהמ"ש קמא כשקבע שהכספים שהעביר המערער ניתנו למשיב במתנה. בכתב ההגנה ואף בחקירות לא הוזכרה ולא הובאה כל הוכחה או ראיה לפיה הבן סבר שמדובר במתנה שקיבל מהאב. במשך שלוש שנים, היה המערער מעורב ופעיל ללא הרף בניהול החברה.

2. המערער הציע למשיב לשלב אותו כשותף שווה יחד עמו. בשל יחסי הקרבה והאמון הרב ששררו בין המערער למשיב, המערער לא ראה צורך לחתום על הסכם נאמנות ביחס למניות השייכות לו בחברה, וזאת, על אף שהוכן נוסח הסכם נאמנות. חרף היעדר הרישום של מחצית מהמניות ע"ש המערער, המערער נהג בחברה מנהג בעלים וזאת למן הרגע הראשון שהגה את רעיון רכישת המפעל, כשהמטרה המוצהרת הייתה רכישת מפעל אשר יפעל תחת ניהולה של חברה בבעלות משותפת שווה בינו לבין המשיב. המערער אף הוכיח את טענותיו באמצעות העדת עדים רבים וחיצוניים שהעידו על הכוונה הזאת. מנגד, המשיב לא הביא כל עד חיצוני שיכול היה לתמוך בטענותיו, פרט לאחותו שהוכח במהלך החקירה שהיא כועסת על אביה, מאחר שהגיש את התביעה כנגד אחיה.

3. המערער הוא שניהל את כל המו"מ לרכישת המפעל והקשר עם צ' מקורו במערכת היחסים שהייתה לו עמו במשך שנים. רבות, מתוקף היותו המנהל של א'. למשיב לא היה כל חלק ביזום הרכישה ובמו"מ לקראתה.

4. ביהמ"ש קמא התעלם מהיגדים חשובים שעלו במסגרת שיחה טלפונית קריטית שהתנהלה בין הצדדים ביום 12.5.20 (להלן: השיחה מיום 12.5.20) במסגרתה הודה המשיב שהחברה הינה שותפות שווה של שני הצדדים. השיחה התקיימה כשנתיים וחצי לאחר הקמת החברה וכחצי שנה לפני שהמשיב שלח למערער את המכתב שהחל את הסכסוך ביניהם. ביהמ"ש קמא התעלם מהודאתו של המשיב שאמר למערער בקשר לטענתו בדבר קיומה של שותפות "אתה צודק". בשיחה מיום 12.5.20 אמר המשיב למערער: "לא, מה שמ-, מה שמוסכם, באופן פורמלי, כן? אני רק עומד בהסכמים גם אם הם לא חתומים על דף נייר, .. שאתה שותף חמישים אחוז, ואני שותף חמישים אחוז ועקב זה שאני עובד במפעל, אני גם מקבל משכורת".

5. עוד התעלם ביהמ"ש קמא מהיגדים נוספים בהם אישר המשיב באופן מוחלט שמדובר בשותפות. לדוגמא, כשהמשיב אמר. שהוא עומד בהסכמים גם אם הם לא חתומים, כשהכוונה היא להסכם הנאמנות שערך עו"ד פרקש ושלא נחתם לבסוף.

6. ביהמ"ש קמא התעלם מכך שהמשיב לא סיפק הסבר משכנע מדוע שיתף את המערער בחלוקה שווה של עשרות אלפי ש"ח שהתקבלו במזומן מעסקאות רבות שבוצעו בקשר למזרוני פ'. מדוע שהמערער יקבל לידיו כספים של החברה אם היא אינה שייכת לו? הדברים עלו בשיחה טלפונית בין המערער למשיב מיום 2.9.19 (להלן: השיחה מיום 2.9.19) במסגרתה תועדה חלוקה שווה של כספי מזומן שהצטברו בחברה כתוצאה ממכירת מזרני פ'. לטענות בנוגע לסיבה לחלוקת הכספים השווה, השיב הבן בתירוץ קלוש לפיו "אבא אמר לי".

7. ביהמ"ש קמא התעלם גם מהעובדה לפיה המערער הוא זה שקבע את המחירון של פ', את ההנחות ואת תנאי המכירה וכן. החליט בנושאים רבים אחרים ומהותיים בחברה.

8. גם בכל הנוגע להסכם הנאמנות שהוכן ולא נחתם לבסוף, התעלם ביהמ"ש מהעדויות. הן מעדותו והודייתו של המשיב שאכן שוחח עם עו"ד פרקש בנוגע להסכם הנאמנות והן מעדותו של עו"ד פרקש בנוגע לעריכת הסכם הנאמנות. אם מדובר היה במתנה, מדוע המערער יזם עריכת הסכם נאמנות? הסיבה שבגינה לא נחתם ההסכם בסופו של דבר אינה עקב זניחתו של המערער את הרעיון, אלא מהטעם שעו"ד פרקש דרש מהמערער לספק מסמכים רבים והדבר היה קשה למערער שמתגורר בארה"ב, וכן בשל האמון הרב ששרר בין הצדדים. ישנם מקרים רבים בהם בני משפחה לא עורכים ביניהם הסכמים מתוך אהבה ואמון, וההתנהלות השוטפת והמשותפת היא המעידה על כוונת הצדדים.

9. שגה ביהמ"ש קמא שהתעלם מהשליטה המוחלטת של המערער בחברה, מאופן הצגת החברה באתר החברה ככזו השייכת למשפחת ל', מכך שעובדי החברה נשאו על מדיהם את סמלי החברות המשותפות וכן מההשקעה הכספית הרבה שהשקיע המערער בחברה.

10. בשום שלב לפני פרוץ הסכסוך, המשיב לא מנע מהמערער לעשות שימוש במתקני החברה, להיכנס לאתר הבנק של החברה, לבצע העברות כספיות מחשבון החברה ולחתום על מכתבים בשם החברה. הבן לא ביקש מהמערער לבטל את ערבותו לחשבון החברה ולא מנע ממנו לנהוג בחברה מנהג בעלים.

11. גם בברכות יום ההולדת שהעביר המשיב למערער, הוא מציין באופן ברור ומפורש שהמערער מנהל הכול מרחוק. כמו כן, הוא תיאר את החברה כ"בייבי שלנו" וברור מהדברים שהמערער הוא שותף ואחד מהבעלים. גם טענות המשיב לפיהן הוא לא הרוויח כלום מרכישת המפעל אינן נכונות, והוכח שהוא הרוויח סכומי כסף גדולים.

12. לפיכך, יש לקבל את הערעור ולקבוע שהמערער יירשם כבעלים של מחצית המניות בחברה ויש לחייב את המשיב. בהוצאות.

ד. תמצית טענות המשיב

1. בית המשפט קמא לא התעלם מטענות המערער אלא בחן את הטענות וקבע לגביהן קביעות עובדתיות וקביעות מהימנות ברורות. ביהמ"ש קמא קיבל את המסכת העובדתית שהביא המשיב ואימץ אותה. ביהמ"ש קמא קיבל את הטענה העובדתית, שמי שעבד וייצר את המזרונים שזו מטרת החברה – היה רק המשיב. עוד קיבל ביהמ"ש קמא את הטענה העובדתית לפיה המערער התעניין בחברה רק עד לגבול מסוים, הגבול שבו הוא וא' יכולים להרוויח ולנצל את פ' ואת המשיב.

2. ביהמ"ש קמא קיבל את הטענה העובדתית שהמניות נרשמו במלואן על שם המשיב ולא נעשה דבר לשנות זאת. נקבע שמדובר במתנה שניתנה מהאב לבן ואף אם האב חשב לערוך הסכם נאמנות ביחס לחצי מהמניות, הוא זנח רעיון זה והעניין עלה שוב רק לאחר שהמשיב דרש מהמערער להסדיר את ההתחייבויות הכספיות והפעילות העסקית בין פ' לא'. בנוסף, ביהמ"ש קיבל את הטענה העובדתית לפיה מאופיו של המערער מצופה היה שינקוט במעשים על מנת לתקף את כוונתו שהחברה תהיה בבעלות משותפת והוא לא עשה כן.

3. חוסר אמינותו של המערער ניכר. הוא נתן עדות שקר כשנשאל על שכ"ט ששולם לעו"ד פרקש. הוא טען ששילם לעו"ד פרקש עבור עריכת הסכם הנאמנות, בעוד עו"ד פרקש העיד שמדובר בתשלום בגין יעוץ שהוא נתן למערער בקשר לתביעה שהגיש נגד המשיב.

4. אף אחד ובכלל זה המערער, לא עמד על דוכן העדים ואמר שהיה תנאי ברור וחד משמעי לפיו מחצית מהמניות יהיו של המערער ובבוא היום על המשיב להשיבן. המערער אף לא נתן כל הסבר הגיוני מדוע זנח את הסכם הנאמנות ולא החתים את המשיב עליו. אף אחד מהעדים גם לא העיד שידע שיש למערער איזושהי זכות במניות החברה.

5. לפי הרציונל של המערער - שלטענתו הוא קבע והיה אחראי על כל הנושאים החשובים בחברה - הוא אמור היה להיות. 5. הבעלים של 100% ממניות החברה ולא רק של מחצית מהמניות.

6. יחסי הכוחות בין הצדדים לא היו שווים במועד רישום המניות על שמו של המשיב. המערער היה הרוח החיה מאחורי כל העסקה ושלט בכל ולפיכך, מדוע הוא רשם את כל המניות על שם המשיב? המערער יכול היה לשנות את רישום המניות לאורך כל השנים עד ליום 16.9.20, כאשר המשיב פנה אליו בדוא"ל לגבי החוב. רק ביום 10.10.20 בשיחה בין הצדדים שהמערער הקליט, הוא הזכיר לראשונה את טענת הנאמנות. חקירתו של המערער מלמדת שהוא נתן לבנו מתנה. משנתן המערער את המתנה והיא הושלמה, אין הוא יכול לחזור בו ממנה.

7. ככל שהייתה למערער כוונה לערוך הסכם נאמנות, הרי שבזמן אמת הוא חזר בו מכוונתו זו וזנח אותה והחליט לתת את כל המניות לבנו, "בלי כוכביות ובלי סייגים". המערער חשב על הקמת נאמנות ואולם החליט לבסוף שלא תהיה נאמנות. עו"ד פרקש העיד שהוא הסביר למשיב על הנאמנות אבל הוא לא הראה לו כל מסמך או טיוטת הסכם. המערער החליט בסופו של דבר שלא להפעיל מנגנון נאמנות.

8. יש לדחות את טענות המערער לפיהן הוא נהג מנהג בעלים בחברה ומשכך יש לו זכויות במניות. מדובר בטענה משפטית שגויה. יש להפריד בין בעל מניות בחברה לבין נושא משרה. כפי שהמשיב אינו בעל המניות בא' למרות שהיה מנהל, דירקטור ובעל ייפוי כוח בחשבון הפרטי והעסקי ו"נהג מנהג בעלים" בא', כך המערער אינו בעל מניות בחברת פ' רק בגלל שהוא פעל וסייע רבות לחברה ולמשיב.

9. המערער רק רצה שיהיה מישהו שייצר עבורו מזרונים כדי שיוכל למכור כמה שיותר מזרונים מ', "הוא רצה מישהו שיעשה את העבודה וישתוק". לשם כך, האב היה צריך את המשיב ולכן הוא לימד אותו כיצד לנהל את המפעל. כל מה שהמערער טוען שהוא עשה בחברה, הוא רק "המעטפת החיצונית", בעוד המשיב הוא זה שייצר את המזרונים והפעיל את העסק.

10. באשר לשיחה מיום 12.5.20 עליה מבסס המערער את עיקר טענותיו בערעור - ביהמ"ש קמא הקדיש לה דיון מעמיק ומפורט ובסופו קבע שדווקא מהשיחה עולה שהיה ראוי שהמערער - שהוא בעל הניסיון לעומת בנו חסר הניסיון - היה מבהיר את מצב הדברים ואף מעלה את ההסכמות על הכתב. ציטוטים מהקלטות יכולים להיות חרב פיפיות, וכשהציטוט מתאים המערער נסמך עליו וכשהדבר לא מתאים לו, הוא לא נסמך על ההקלטה. גם כאשר מאזינים להקלטה מבינים שאין הכוונה לכך שלמערער יש 50% מהמניות. המניות לא מוזכרות כלל בשיחה.

11. בכל הנוגע לחלוקת המזומנים – המשיב השיב בצורה כנה שבעניין זה הוא עשה מה שאביו אמר לו וביהמ"ש האמין לו. תשובה זו עולה בקנה אחד עם מה שאירע במציאות. כל מה שהמערער אמר למשיב, המשיב עשה. זו הייתה צורת ההתנהלות ביניהם וכך היה גם כשהמערער "גנב את הבן שלו", והמשיב כלל לא הבין זאת והעביר לו כספים. המערער מנסה כעת להשתמש בתמימות של המשיב כנגדו.

12. אף הצוואה שהציג המערער ושנחתמה על ידו בשנת 2019, מחזקת את הטענה שהוא ידע שאין לו זכויות במניות פ', שכן הוא לא נתן כל הסבר מדוע מניות פ' אינן מוזכרות בצוואה. גם העדים צ' ול' שהעידו מטעם האב, לא שמעו מהמערער שחלק מהמניות יהיו שלו ולא שמעו על הסכם נאמנות. גם יתר העדים שזימן המערער – זוגתו ועו"ד פרקש - לא העידו שהמערער אמר להם שיש לו 50% מהמניות.

ל.אור כל האמור, יש לדחות את הערעור ולחייב את המערער בהוצאות.13.

ה.דיון והכרעה

1. פסק הדין מבוסס על ממצאי עובדה ומהימנות רבים. הלכה היא כי: "אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי מהימנות ובקביעת עובדות שקבעה ערכאה דיונית, אלא במקרים חריגים. כלל זה מבוסס על הרציונל לפיו הערכאה הדיונית התרשמה באופן בלתי אמצעי מן העדויות ועל כן יש לה יתרון על פני ערכאת הערעור אשר מתרשמת מהן באופן עקיף בלבד" (רע"א 9304/17 פלוני נ' שירביט חברה לביטוח בע"מ (4.1.2018)).

כפי שנקבע בע"א 6798/16 בועז תודאל לייבוביץ נ' אליהו יורש (26.9.2017):

"כידוע, אין בית משפט שלערעור מתערב בממצאים עובדתיים ואף אינו מעמיד עצמו במקום הערכאה הראשונה בבחינת המסכת העובדתית שנפרשה לפניו, אלא אם כן בולטת על פני הפסק טעות משפטית שורשית או שהדברים מופרכים על פניהם ובלתי סבירים".

במקרה דנן, אין הצדקה להתערב בממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק דינו של ביהמ"ש קמא, אשר שמע את העדים.2. התרשם מהם באופן בלתי אמצעי, ניתח בהרחבה את העדויות והראיות וקבע ממצאי עובדה ומהימנות.

3. כפי שנקבע לא אחת, למשל בת"א (חיפה) 1081/07 בחן מכון ומוסך לארכב נ' סמיר אור (5.12.12): "כך או כך ברי כי על הטוען לזכויות במניותיה של חברה שאינן רשומות על שמו מוטל נטל כבד לשכנע כי הרישום אינו משקף את הזכויות לאשורן ואף כי טרם נרשם כבעל מניות יש להכיר בזכויותיו".

גם בה"פ (מחוזי י-ם) 55724-04-13 יצחק איפרגן נ' ז'רד מאיר ברנס (24.12.14) ציין ביהמ"ש כי: "...ככלל "מרשם בעלי המניות יהיה ראיה לכאורה לנכונות הרשום בו" (סעיף 133(א) לחוק החברות, התשנ"ט-1999; להלן: "חוק החברות"). עוד קובע חוק החברות כי "בעל מניה בחברה פרטית הוא מי שרשום ככזה במרשם בעלי המניות, או מי שאוחז בשטר מניה" (סעיף 176 לחוק החברות). בעניין רישום פעולות מסוימות ברשם החברות נקבע זה כבר כי "הן פעולות... "דקלרטיביות ולא קונסטיטוטיביות"... עם זאת, נקבע כי הרישום ברשם החברות הוא בגדר "ראיה קבילה בעלת משקל משקלם המצטבר של כל אלה מביא אכן לכלל המסקנה כי המבקש מבית המשפט ליתן סעד הצהרתי העומד בניגוד לרישום ברשם החברות "מחויב בנטל הוכחה מוגבר" (ראו דברי כבוד השופטת ע' ברון בת.א (ת"א) 223/08 בדיחי נ' מיוסט, מיום בפסקה 20 לפסק-הדין). העולה מכל האמור לעיל הוא כי על המבקש מוטל נטל הוכחה נכבד ביותר, כאשר עליו, 21.5.12, לשכנע את בית המשפט כי הרישום ברשם החברות אינו משקף את המציאות. לאמיתו של דבר, הנטל במקרה דנא כבד "שבעתיים, מאחר ואין חולק שהמבקש הוא זה שביצע את הרישום ברשם החברות

ראו גם: תא (ת"א) 18-11-19412 דני איתן נ' עידן אברהם (8.3.20.פסקה 30)

מסקנת בית המשפט קמא לפיה המערער לא הוכיח שהיה הסכם לפיו המשיב החזיק עבורו בנאמנות מחצית ממניות החברה.4. מושתתת על נימוקים רבים ומשכנעים שאין כל הצדקה להתערב בהם. בין היתר, קביעה זו מבוססת על ממצאים ושיקולים אלו:

לאור העובדה שהמערער טוען שרישום המניות אצל רשם החברות אינו נכון, הנטל המוטל עליו כבד. שהרי, סעיף 1331. (א) לחוק החברות, תשנ"ט – 1999 קובע כי: "מרשם בעלי המניות יהיה ראייה לכאורה לנכונות הרשום בו".

למרות שעו"ד פרקש הכין הסכם נאמנות, ההסכם לא נחתם. רעיון הנאמנות לא קודם ולא יצא אל הפועל והעובדה שהוא לא.2. נחתם, מלמדת שרעיון הנאמנות נזנח.

לפי עדות עו"ד פרקש, נערכה שיחה בינו לבין המערער והמשיב שבה דובר על נושא הנאמנות באופן כללי בלבד ובאותה עת.3. אף טרם הוכנה טיוטת הסכם הנאמנות.

4. עדותו של המערער לפיה הוא שילם בנפרד לעו"ד פרקש על הכנת הסכם הנאמנות לא מהימנה וסותרת את עדותו של עו"ד פרקש לפיה הוא כלל לא גבה שכר טרחה עבור הכנת הסכם הנאמנות. גם לא מתקבלת גרסת המערער לפיה הבן ידע על קיומו של הסכם נאמנות שהוכן.

5. העובדה שהמערער רשם את כל המניות ע"ש המשיב מלמדת שהוא התכוון להעניק לו את כל המניות במתנה ולא להיות בעל מניות בחברה. על פי הפסיקה, אין לתת יד למי שטוען שהרישום הוא פיקטיבי ואינו מציג את המצב האמיתי. אין מחלוקת שמי שביצע את הרישום היה המערער.

6. לא ניתן הסבר מספק מדוע היה צורך שמחצית המניות יירשמו בנאמנות עבור האב ומדוע לא נרשמו המניות מלכתחילה מחצית לכל אחד מהצדדים? הסברו של המערער לכך שלא רצה להיות רשום כבעל מניות בחברה מאחר שהוא מתגורר בארה"ב, אינו מספק. שהרי, המערער ניהל את א' שהוא הבעלים היחיד שלה למרות שהוא מתגורר בארה"ב וזאת בסיוע הבן שהיו לו זכויות הרשאה וייפויי כוח בחברה זו. לפיכך, מדוע המערער לא יכול היה לפעול בדיוק באופן זה גם ביחס לחברה? מדוע היה צריך את מנגנון הנאמנות?

7. מהעדויות עולה שלא ניתן לשלול את האפשרות שהאב רצה להפוך את בנו לשותף ואולם כוונתו אלו נותרו מבלי שסוכם דבר באופן מפורש עם הבן והבן הסתמך בפעולותיו על כך שהוא בעל המניות היחיד בחברה. לא השתכלל הסכם היות שלא הייתה הצעה וקיבול.

8. אם למערער היה אמון מלא בבנו ולכן הוא לא חשש שכל המניות יירשמו על שם הבן, מדוע מלכתחילה הוא ביקש מעו"ד.8. פרקש לערוך הסכם נאמנות?

9. סיוע וייעוץ בניהול של חברה, ואף עזרה בקבלת מימון מהבנק, לא מלמדות בהכרח על בעלות בחברה. המערער לא נהג מנהג בעלים בחברה ולא הייתה לו "שליטה ממשית" בה. מי שטיפל בייצור המזרונים היה המשיב בלבד והמערער לא התעסק כלל במכירות החברה. כשם שלבן היו סמכויות ניהול בא' שכללו יפוי כוח והרשאת חתימה - ואין מחלוקת שאין לבן זכויות בא' -

הוא הדין בנוגע לאב בכל הקשור לפ'. ההתחשבות הכספית בין האב לבנו לא מלמדת על כך שהאב שותף בחברה אלא על כך שקיימת התחשבות בין פ' לא'.

בצוואת המערער, הוא פירט את נכסיו בפרוטרוט ולא הזכיר את מחצית ממניות החברה. מכאן, שאף הוא לא סבר שהמניות הן 10 חלק ממסת רכושו ועיזבונו.

הראייה המרכזית של המערער לכך שהוא שותף בחברה, ועיקר יהבו של המערער בערעור, נעוצה בשיחה מיום 5.12.20 שהתקיימה בינו לבין המשיב עוד טרם שפרץ הסכסוך ביניהם. בשיחה זו, נאמר בין היתר כך:

המערער: שכחת שבתאוריה אני אמור ל – אני אמור להיות שותף בחמישים אחוז בפ', נכון? שכחת את זה?

המשיב: בפועל ובפועל זה קורה, אבל זה רק בתיאוריה, כי אין על זה שום דבר מוסכם, אלא אם כן תחדש לי ויש על זה איזה שהוא מסמך מוסכם.

המערער: מה זה אין על זה שום דבר מוסכם? יש מאוד מוסכם...

המשיב: בינינו.

המערער: נכון.

המשיב: באופן פורמאלי בוא נאמר, נכון?

המערער: נכון.

המשיב: אתה צודק...

המשיב: מה שמוסכם, מה שמוסכם...

המערער: נו?

המשיב: זה, זה פורמלי, כן? אני רק עומד בהסכמים גם אם הם לא חתומים על דף נייר,

המשיב: שאתה שותף חמישים אחוז...

המשיב: ואני שותף חמישים אחוז ועקב זה שאני עובד במפעל, אני גם מקבל משכורת.

המערער: נכון....

המשיב: לפי דברייך לפחות, אז אנחנו שותפים ברווחים חמישים אחוז, חמישים אחוז אתה יכול לקחת רק מהרווחים, זה מה שמוסכם...

המשיב: עד היום אל תאשים אותי, לא הרווחנו כסף, מה אתה רוצה ממני? אנחנו רק מפסידים. מה אני אשם?

המערער: אתה לא מפסיד...

המשיב: אתך אי אפשר להפסיד...

המערער: בסדר.

המשיב: אני יודע שאני לא מפסיד ולא עובד לחינם.

המערער: הכול בסדר...

המשיב: בסדר, אז אם זה מה שאתה אומר, על הכיפאק, על הכיפאק, תודה שאתה עוזר לי, אני בכל מצב מעריך את זה מאוד..."

6. לכאורה, משיחה זו עולה שקיימת הודאת בעל דין מפורשת מצד המשיב שהוא שותף בחמישים ולאביו חמישים אחוז. בית המשפט קמא לא התעלם משיחה זו ודן במשמעותה במסגרת פסק הדין. ביהמ"ש ציין כי: "דווקא מהשיחה כפי שחלקה הובא לעיל, היה ראוי כי התובע, כמי שלקח תחת חסותו את הבן על מנת לאפשר לו עצמאות עסקית כלכלית, היה צריך לדעת כי בנקודת הפתיחה, בהעדר ניסיון והבנה של הדברים לאשורם, יש להבהיר את הדברים, להסבירם כראוי, ולהעלות את ההסכמות על הכתב. דווקא מהדברים כפי שצוטטו ועליהם נשען התובע, אני סבורה כי מקום שכבר סבר התובע כי יש לערוך הסכם נאמנות, ראוי כי המשמעות של הדברים תהיה ברורה לנתבע שהרי ידע התובע כי אין לנתבע הבנה מקצועית, וודאי לא משפטית, ולא ינצל את ההישענות של בנו עליו".

משנשאל ב"כ המשיב במסגרת הדיון בערעור, כיצד הוא מפרש את דברי המשיב בשיחה לפיה "אנחנו שותפים. 7. ברווחים חמישים אחוז חמישים אחוז", הוא השיב שאין הכוונה למניות אלא "אלה היחסים שיש להם 50-50, ברווחים, א' מקבלת את שלה ופ' מקבלת את שלה" (עמ' 2 שורות 13-14)...העניין הוא על הכסף, לא על המניות השותפות היא בכסף לא במניות...אין בעיה חמישים חמישים על המזומן" (שם שורה 24 ושורה 27)... "הוא נותן לזוהר רווחים של חברת פ', זאת לא חלוקת דיבידנד, זה לא שכר" (עמ' 4 שורות 1-2). בהמשך, ב"כ המשיב אף ציין בהגינתו כי: "אני לא מתוכח עם מה שאדוני אומר, שמגיע לאבא כסף" (עמ' 4 שורה 14)

8. מכאן, שאף לשיטת המשיב, הייתה הסכמה שלמערער מגיעים חמישים אחוז מהרווחים. במסגרת הדיון בערעור. ולמרות שלכאורה מהשיחה הנ"ל עולה שהבן מסכים שלאב מגיעים חמישים אחוז מהרווחים, טען ב"כ המשיב שקיימת למשיב טענת הגנה ככל שהאב ייתבע לקבל את חלקו ברווחים, היות שהסכמה זו נגועה בעושה, מאחר שהאב ניצל את מעמדו החזק" (עמ' 3 שורה 30). בהמשך הוסיף וטען ב"כ המשיב כי: "ככל שתביעה לגבי מחצית הרווחים" תוגש, אנחנו נטען שהוא עשק את הבן שלו" (עמ' 4 שורות 15-16)

9. התמונה העולה ממכלול הראיות היא שאכן, כפי שקבע בצדק ביהמ"ש קמא, המערער לא הוכיח שהייתה הסכמה שמחצית מהמניות שרשומות ע"ש הבן מוחזקות בנאמנות עבור האב. יחד עם זאת, קיימת לכאורה הסכמה והודאה של המשיב, שהאב זכאי למחצית מרווחי החברה. הסכמה זו באה לידי ביטוי גם לאור ההתחשבות הכספית המפורטת בין הצדדים, כפי שעולה מהשיחה מיום 2.9.19 (נספח 9 לערעור), שממנה משתמע בבירור שנערכה התחשבות כספית בין הצדדים ביחס לכספי המזומן שהצטברו בחברה ואשר מגיעים למערער מהחברה.

10. ברם, מאחר שהשאלה האם קיים הסכם לפיו מחצית מהרווחים של החברה מגיעים למערער לא נדונה בבית. 10. המשפט קמא והמערער הגיש תביעה ביחס למניות בלבד, לא ניתן לקבוע דבר ביחס לתוצאות תביעה כזו ככל שתוגש על פניו, מודה המשיב בשיחה מיום 12.5.20 שאכן מגיעים לאב מחצית מהרווחים ולכאורה מדובר בהודאת בעל דין מפורשת. ואולם, משהאב לא תבע בגין עילה זו, לא ניתן לקבוע דבר ביחס לשאלה זו

11. המסקנה לפיה כוונת הצדדים הייתה לשיתוף ברווחים ולא במניות כפי שטען ב"כ המשיב בדיון בערעור, עולה אף מעדותה של בת זוגו של המערער, גב' ל' ז'. בחקירתה, משהיא נשאלה מדוע בתצהירה היא כלל לא טענה שהייתה שותפות במניות החברה, היא השיבה: "אתם, יכול להיות טענתם לגבי מניות, אבל זה לא דובר בין [הבן לאב], אף פעם על מניות, דובר על שותפות של 50,50 בעסק...הם לא נכנסו לדיון על מניות וכל הדברים האלה עד לאחר הסיפור הזה של הסכסוך וההגשה של התביעות..." (עמ' 7 שורות 13-18 לפרוטוקול מיום 12.1.23). מכאן, שאף עדת מפתח מטעם המערער מודה למעשה שלא דובר כלל על שותפות במניות אלא על שותפות בעסק. מכאן, שצדק ביהמ"ש קמא כשקבע שלא הוכח שהייתה הסכמה שלמערער שייכות מחצית ממניות החברה על אף הרישום וכי המניות הוחזקו בנאמנות עבורו.

12. גם מר' ל', שהיה מעורב מטעם המערער ברכישת המפעל וזומן לעדות מטעם המערער, העיד שלא ידע האם השותפות שהוסכמה בין המערער למשיב הייתה ביחס למניות. לדבריו: "אני לא זוכר בדיוק את הקונסטלציה המשפטית" (עמ' 13 שורות 22-23 לפרוטוקול מיום 11.1.23). לדבריו: "למיטב זכרוני, מאחר והוא לא היה בארץ המניות יהיו אצל [המשיב], כאשר אני מניח שתהיה ביניהם התחשבות כזאת או אחרת...לגבי המניות אני לא יודע"

שם עמ' 21 שורות) 29-34). מכאן, שאפילו עד זה שליווה את תהליך הרכישה של המפעל, לא אישר שהייתה כוונה לשותפות במניות.

13. העובדה שהמערער פעל בתחומים רבים בחברה, לא מלמדת שנהג בה "מנהג בעלים". לאור העובדה שהבן היה בחור צעיר כשנכנס לנהל את החברה ולא היה לו כל ניסיון בניהול עסק בכלל וניהול עסק של מזרונים בפרט, טבעי הדבר שהאב יסייע לו וינחה אותו בנבכי ונפתולי העסק. הפעולות הרבות שביצע האב, רבות ומשמעותיות ככל שהיו, לא הקנו לו זכויות במניות החברה, כפי שבצדק נקבע בפסק הדין. לפיכך, אף הראיות החדשות שהמערער ביקש להגיש בערעור והמוכיחות את מעורבותו הרבה של המערער בחברה, לא יכולה לסייע למערער בהוכחת תביעתו.

14. המסקנה היא, שאכן לא הוכח שהייתה הסכמה שמחצית ממניות החברה יישמרו בנאמנות עבור המערער. מאידך, לכאורה הייתה הסכמה שהמערער יהיה שותף במחצית מהרווחים של החברה בניכוי שכרו של המשיב כמנהל החברה. ברם, מאחר שהמערער לא הגיש תביעה בעילה זו וטענות הצדדים כלל לא התבררו ביחס לשאלה זו, לא ניתן לקבוע כל מסמרות ביחס לשאלה זו.

15. **סיכומו של דבר:** לו דעתי תשמע, אציע לדחות את הערעור ואולם, על מנת לנסות לאחות את הקרע החמור שאירע בין הצדדים ולאור העובדה שאין מחלוקת שהמערער סייע מאוד למשיב בפיתוח החברה ואף השקיע ברכישת המפעל, ובכדי שלא להגביר את גובה הלהבות, אציע שלא יינתן צו להוצאות בערעור והערובה על פירותיה, תושב למערער באמצעות ב"כ.

16. אחר הדברים האלו, ומשעיינתי בעמדתו של חברי אב"ד השופט גונטובניק, אוסיף כמה דגשים. המחלוקת ביני לבין חברי היא האם המערער הרים את הנטל הכבד המוטל עליו לסתור את חזקת אמיתות מרשם בעלי המניות. אני סבור שהתשובה לכך שלילית, בעיקר מאחר שלא ניתן כל הסבר הגיוני מדוע מלכתחילה לא נרשמו מחצית מהמניות ע"ש המערער וכן לאור העובדה שהסכם הנאמנות שהוכן על ידי עו"ד פרקש לא נחתם ולא הובאה כל ראיה על הסכמה שמחצית מהמניות יועברו לבן בנאמנות בלבד.

17. אכן, לכאורה מדוע שהבן יסכים להעביר לאביו מחצית מרווחי החברה, אם כל המניות שייכות לו? ברם, דווקא לאור העובדה שמי שהכניס את המשיב לעסקי המזרונים ומי שהיה הרוח החייה מאחורי עסקת רכישת מפעל המזרונים היה המערער - אשר גם חנך את הבן, סייע לו רבות ואף העניק לו במתנה שליש מהסכום שהנדרש לרכישת המפעל - אין זה בלתי הגיוני שיוסכם שהאב יקבל מחצית מהרווחים, לאחר תשלום המשכורת של הבן ויתר ההוצאות. דווקא לאור היחסים הטובים שהיו בין הצדדים באותה עת, הסכמה כזו היא סבירה. סביר גם שלאור יחסי האמון הטובים ששררו בין האב לבן, האב לא חשש שלמרות שכל המניות בחברה יהיו ע"ש הבן, הבן יפסיק לייצר עבורו מזרונים וכך תסוכל מטרת העסקה המקורית.

כפי שנקבע בע"א 3829/9118 וואלס נ' גת פ"ד מה (1), 801, 811:

"כאשר מדובר ביחסי משפחה - קיימת חזקה, שאף היא ניתנת לסתירה, כי העברה ללא תמורה נעשית מתוך כוונה לתת מתנה... יחד עם זאת, יש להדגיש כי חזקה זו מצומצמת רק לקשרים אשר בהם טבעי להניח שמדובר במתנה, למשל, כאשר מדובר ביחסים שבהם המעביר מחויב לדאוג לרווחתו הכלכלית של הנעבר (כמו ביחסים שבין הורים וילדים)..."

ראו גם: בע"מ 8203/17 פלוני נ' פלוני (14.6.18).

בע"א 7051/93 האפוטרופוס הכללי נ' גולדברג (20.7.1995) ציין בית המשפט כי:

"טיבן של מתנות שהן ניתנות בשעה שקיימת קרבה וחיבה בין המעניק למקבל.. הקרבה האמורה יוצרת חזקה – כאשר המדובר ביחסי משפחה – ולפיה, העברה ללא תמורה נעשית מתוך כוונה להעניק למקבל את הנכס במתנה... חזקת הכוונה, המונחת ביסודה של המתנה, מבוססת על ניסיון החיים ומשתנה בהתאם לנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה. פועלה של החזקה בכך שהיא משיתה את הנטל לסתירתה ממקבל המתנה לטוען לבטלותה. נטל זה, אין להרימו בהטלת דופי גרידא, אלא יש להראות כי בנסיבותיו של העניין, הקניית המתנה משוללת כל הגיון."

במקרה דנן, המערער לא הצליח לסתור את חזקת המתנה ולפיה למרות ששליש מתמורת רכישת המפעל שולמה על ידי המערער, מדובר היה במתנה והראייה, שכל המניות נרשמו ע"ש המשיב בלבד.

הבן אמנם התכחש להסכמה בדבר העברת מחצית מהרווחים לאב וגרסתו הייתה שהחברה כולה שלו ואין לאב בה.19 שום זכות לרבות זכות לשיתוף ברווחים. בעקבות השיחה מיום 12.5.20 התברר שגרסה זו איננה נכונה והייתה הסכמה על הענקת מחצית מהרווחים לאב. ברם, גם גרסתו של האב לפיה המניות הועברו רק בנאמנות לבן לא התקבלה, בין היתר לאור חוסר אמינותו של האב והעדר כל ראיה על הסכמה לקיומה של נאמנות. משכך, לא ניתן לומר שהמערער הרים את הנטל לסתירת הרישום. ודוק: בשיחה מיום 12.5.20 הבן לא מודה שלמערער מגיעים מחצית מהמניות והודאת בעל הדין שלו מתייחסת לרווחים בלבד.

20. איני סבור שיש להפעיל במקרה דנן את דוקטרינת ההשתק השיפוטי בכל הנוגע לסוגיית הבעלות במניות. שהרי, טענתו העיקרית של המערער הייתה שהעברת המניות הייתה בנאמנות וטענה זו לא הוכחה כלל והבן טען לאורך כל הדרך שכל המניות הן רק בבעלותו. אכן, גרסת המשיב לפיה הוא מודה שלאב מגיע לקבל מחצית מהרווחים היא גרסה מתפתחת שהוא נאלץ להודות בה לאור השיחה מיום 12.5.20. אולם, העובדה שהוא הכחיש את זכות האב בקבלת הרווחים, לא יכולה לרפא את החסר הראייתי שבגרסת האב לפיה, המניות הועברו לבן רק בנאמנות.

השופט גרשון גונטובניק – אב"ד:

קראתי את חוות דעתו של חברי, כב' השופט שילה. עיינתי בכתובים ושקלתי את טענות הצדדים. ובסופו של יום מוצא אני לחלוק על חברי. לוי דעתי הייתה נשמעת היינו מקבלים את הערעור, ומחזירים את המחלוקת להמשך ליבון בבית משפט קמא.

1. חברי הציג את הרקע העובדתי בפירוט ולא אאריך אפוא. בקליפת אגוז מדובר במערער – אביו של המשיב – שהוא בעל חברה העוסקת בשיווק מזרונים. הוא ניהל מו"מ לרכישת מפעל לייצור מזרונים. לשם מימוש העסקה הוקמה חברה. המשיב, הבן, נרשם כבעל המניות היחיד שלה. אין חולק כי האב והבן גייסו כספים למימון הרכישה. שלישי מהם הושקע על ידי האב, שלישי נוסף השקיע הבן, והיתרה שולמה באמצעות הלוואה שנלקחה תחת שם החברה.

האב טוען כי הוסכם בינו ובין בנו שהשניים הם שותפים בחברה, ומכאן שמחצית ממניותיה הן בבעלותו. הבן דחה את הדברים, וטען כי הוא הבעלים היחיד שלה, ושלמעשה קיבל מתנה כספית מאביו כדי להבטיח את עתידו הכלכלי. לשיטתו, הוא ביקש להתחשבן עם אביו במישור הכספי שבין החברה של האב והחברה של הבן, ואז אביו החליט להתנכל לו ולהמציא יש מאין את עניין השותפות.

משלא הגיעו הצדדים להסכמות, הגיש האב את תביעתו לבית משפט קמא (תמ"ש (משפחה ת"א)

נגד הבן ונגד החברה. בכתב תביעתו הוא עתר לשורה ארוכה של סעדים, ובהם:

(א) להצהיר כי לאב מחצית מהזכויות הרשומות על שם החברה, ובכלל זה בציוד, במוניטין, בזכויות היוצרים, בדגמים וכיו"ב;

(ב) להורות לנתבעים לפרט ולספק אסמכתאות בעניין הזכויות;

(ג) במידת הצורך למנות אקטואר לשם כך;

(ד) להורות כי החברה תשלם לתובע בגין הזמן וההוצאות שנגרמו לו נוכח המאמצים שהשקיע עבורה;

(ה) לאסור על הנתבעים לעשות שימוש במותגים המפורטים, ובידע שנצבר.

2. בית המשפט קמא (כב' השופטת לורן אקוקה) פסק לטובת הבן. נקבע כי האב לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח שהייתה הסכמה מפורשת בין הצדדים אשר לחלקו בחברה. ממילא נדחתה טענתו כי הבן מחזיק עבורו בנאמנות במחצית ממניות החברה.

במהלך הדיון לפנינו ניסינו להביא את הצדדים לידי הסכמות ולידי פשרה. לצערנו, ניסיון זה לא צלח, ומכאן שיש. 3. לבחון את טענותיהם בערעור לגופן

נקודת המוצא – זהירות זו-כיוונית

4. בבואנו לשקול את טענות הצדדים עלינו להזהיר עצמנו שתי אזהרות, המושכות כל אחת לכיוון מנוגד.

5. האזהרה הראשונה מחייבת אותנו ליתן משקל נכבד לרישום המניות של החברה. סעיף 133(א) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 קובע כי "מרשם בעלי המניות יהיה ראיה לכאורה לנכונות הרישום בו". מכאן שיש לבחון באופן מוקדם טענות המבקשות לסטות מהמרשם, שכן עלינו, כשיטת משפט, לעודד רישום מסודר של הסכמות ביחס למניות, לזכויות במקרקעין, לנאמנויות וכיו"ב. רישום מסודר מראש חוסך מחלוקות והתדיינות בדיעבד (ומקרה זה יוכיח). הוא מגביר ודאות ומאפשר הסתמכות. לכן, הנטל המוטל על המבקש לסטות מהרישום, בטענה להסכמות על פה נוגדות, הוא כבד. בענייננו הוא מוטל על התובע בבית משפט קמא, ועל המערער שלפנינו.

6. יחד עם זאת, עלינו להזהיר עצמנו אזהרה שנייה מפני נוקשות יתר, במיוחד כשעל הפרק עומדים בני משפחה. מערכת היחסים בין בני משפחה שונה היא ממערכת היחסים שבין שותפים עסקיים מן המניין. ויש להימנע מפני העמדת הרף המשפטי במקום גבוה מידי, שלא לוקח בחשבון את הייחודיות שבמערכת היחסים המשפחתית.

זואינה מתנהלת, במקרים רבים, תוך התחשבות מדוקדקת, והסכמות רבות ומהותיות יכולות שלא לעלות על הכתב. יפים לעניין זה דבריה של חברתי, כב' השופטת גרוסמן, שפסקה כי "בני משפחה קרובים שמערכת היחסים ביניהם טובה, נוטים להגיע להבנות ביניהם ולא תמיד לרשום אותן עלי ספר ומרשם. הדבר מצער ואינו רצוי, אך זוהי עובדת חיים שאין להתעלם ממנה" (פש"ר (מחוזי ת"א) 58846-02-16 רובינשטיין נ' כונס נכסים רשמי תל-אביב (פורסם במאגרים; 2020; בפסקה 62 לפסק הדין).

7. שילובן של קריאות מנוגדות אלה מוביל לכך שהנטל הבסיסי המוטל על צד, המבקש לסטות מהרישום, צריך שיהיה כבד. ועדיין, על אוננו של בית המשפט להיות קשובה במיוחד לטענות המועלות בהקשר המשפחתי או בהקשרים אחרים, שבהם בוססה מערכת יחסים של אמון בין הצדדים.

אכן, לא יהיה די, לרוב, באמירתו של צד המעוניין לשנות לטובתו את המרשם. אמירות בעלמא ללא ביסוס לא יכולות להיות צידוק לסטות מהרישום, ונפנוף בקשר המשפחתי לבדו לא יהיה בו כדי להועיל. ועדיין, אין לסתום את הגולל על האפשרות של בן המשפחה להביא ראיות הסותרות את הרישום, רק בגלל שיכול היה לבצע רישום מסודר בזמן אמת.

והנה, בנסיבות המקרה הנוכחי האב הציג ראיה חותכת לביסוס טענתו, אליה אפנה מיד.

הראיה המרכזית – הודאה ברורה של הבן

-

8. מסכים אני עם חברי כי הראיה המרכזית של המערער לסיכום שגיבש עם בנו מצויה בשיחה מיום 12.5.20 עוד טרם פרץ הסכסוך ביניהם. לשם הנוחות אחזור ואציג אותה:
המערער: שכחת שבתאיאוריה אני אמור ל – אני אמור להיות שותף בחמישים אחוז ב[חברה], נכון? שכחת את זה?

המשיב: בפועל ובפועל זה קורה, אבל זה רק בתיאוריה, כי אין על זה שום דבר מוסכם, אלא אם כן תחדש לי ויש על זה איזה שהוא מסמך מוסכם.
המערער: מה זה אין זה שום דבר מוסכם? יש מאוד מוסכם...

המשיב: בינינו.

המערער: נכון.

המשיב: באופן פורמאלי בוא נאמר, נכון?

המערער: נכון.

המשיב: אתה צודק...

המשיב: מה שמוסכם, מה שמוסכם...

המערער: נו?

המשיב: זה, זה פורמלי, כן? אני רק עומד בהסכמים גם אם הם לא חתומים על דף נייר,

המשיב: שאתה שותף חמישים אחוז...

המשיב: ואני שותף חמישים אחוז ועקב זה שאני עובד במפעל, אני גם מקבל משכורת.

המערער: נכון...

המשיב: לפי דבריך לפחות, אז אנחנו שותפים ברווחים חמישים אחוז, חמישים אחוז אתה יכול לקחת רק מהרווחים, זה מה שמוסכם...

המשיב: עד היום אל תאשיב אותי, לא הרווחנו כסף, מה אתה רוצה ממני? אנחנו רק מפסידים, מה אני אשם?

המערער: אתה לא מפסיד...

המשיב: אתך אי אפשר להפסיד...

המערער: בסדר... [ההדגשות הוספו].

מדובר בהודאה מובהקת של המשיב. בפתח השיחה המערער מציין כי בנו "שכח" שאביו אמר להיות שותף בחברה בחמישים אחוז. והבן אומר במהלך השיחה כי אכן יש שותפות של חמישים אחוז, אלא שיש לקחת בחשבון שהיא מקנה שותפות ברווחים, והיות שכך יש לנכות את עלויות שכרו ועבודתו בחברה; והיות שהחברה מפסידה בשלב הזה, אז לא עומדים רווחים לחלוקה.

אעיר כאן כי כל היושבים בדין נתקלים לא אחת בהקלטות, שבהן צד מעוניין שם דברים בפי הצד שכנגד; או מציג מלל שלם המרכז את טענותיו, ומנסה ללמוד את הסכמת הצד שכנגד אם זה שותק ולא מוחה. לא כזה הוא המקרה שלפנינו. הבן עצמו הוא שהציג את פרטי ההסכמה בשיחה. הוא עמד על הדברים באופן חד וברור ולא מסויג, למעט ביחס לעניין אחד: ניתן יהיה לחלק את הרווחים בתנאי שיהיו רווחים. ומדובר בחלוקת רווחים נטו, לאחר ניכוי ההוצאות, ובהן הוצאות עבודתו.

9. לטעמי מדובר בראיה חותכת. וכיצד זה ניתן להדוף את התוצאה המשפטית הברורה העולה, לכאורה מהשיחה.

חברי מקבל (בפסקה 6 לחלק ה' לחוות דעתו) את עמדת בית משפט קמא, שהתייחס להקלטה. על פי גישה זו היה על האב, כמי שלקח תחת חסותו את הבן, להבהיר לו את הדברים. להסבירם כראוי, ולהעלות את ההסכמות על הכתב. והיות שלבן אין הבנה מקצועית, וודאי שלא משפטית, אסור היה לאב לנצל את ההישענות של בנו עליו.

אין ספק כי גישה זו היא ראויה ואף רצויה, אך אין היא יכולה, לטעמי, לסתור את קיומן של הסכמות ברורות, שהבן מודה בהן. קיומה של שותפות מהסוג שעל הפרק אינה מותנית בדרישת כתב פורמלית. כפי שראינו, דרישה שכזו חוטאת לעצם הייחודיות של מערכות היחסים המשפחתיים. אכן, בהיעדר כתב קשה תהיה מלאכת ההוכחה, אך האב עמד בה נוכח השיחה שהציג, המשקפת הסכמה שהבן הכיר והפנים.

אשר לבן, גם אם אין הוא בעל ניסיון משמעותי בתחום תעשיית המזרונים, הוא הבין היטב את תנאי ההסכמה. סוכם על שותפות, המקנה חלוקה של חמישים אחוזים ברווחים, בכפוף לניכוי הוצאות, ובהן הוצאות עבודתו.

נראה כי בית משפט קמא סבר שקבלת טענת האב תוביל למצב בו יינתן גמול לניצול של חוסר הניסיון של הבן. וגם כאן, דאגתו של בית המשפט היא ראויה מהבחינה העקרונית, אך אינני סבור שהיא מתאימה לנסיבות העניין. הבן הרי היה חסר ניסיון ממשי בתחום. אומנם הוא הועסק על ידי אביו עוד לפני הקמת החברה, אך ודאי שלא היה ביכולתו לרכוש מפעל בכוחות עצמו ולהפוך לבעליו. מדובר במי שמצוי היה בראשית דרכו המקצועית בתחום.

ברור אם כן שהסיכום אליו הגיע עם האב שיפר את מצבו. הרי האב יכול היה לממן את יתרת הרכישה, ולא לתת לבן דבר. מדובר בפעולה מבורכת שבה האב קידם את בנו, ואיפשר לו להיכנס לעולם המקצועי של התעשייה הרלוונטית, כמי שמהל מפעל לייצור מזרונים. לכן לא נראה לי כי שימוש במונחים של עושק או ניצול מתאימים לענייננו. על מנת שיקום עושק, על תנאי החוזה להיות "גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל" (גבריאלה שלו דיני חוזים – החלק הכללי: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי 344 (2005)). שותפות בה שני הצדדים השקיעו כמות שווה של משאבים ברכישת הנכס, ושעה שפירות השותפות מתחלקים ביניהם שווה בשווה אינה משקפת תנאים חוזיים עושקים. רחוק מכך.

אשר על כן, איני שותף לעמדת בית המשפט קמא לפיה היה על האב להבהיר דברים כאלה או אחרים לבן או להעלותם על הכתב עובר לגיבוש הסכמות כאלה ואחרות. וודאי שאין כאן ניצול לרעה של פערי כוחות.

זאת ועוד; טיעון העושה מניח כי גובשה הסכמה חוזית, אלא שתנאיה הם כה גרועים עד שאין לה תוקף. אלא שאם נופל טיעון הניצול לרעה, הרי שנותרנו עם התנאים המוסכמים והמחייבים. וכזה הוא המקרה שלפנינו.

10. על רקע כל אלה אינני סבור שניתן טעם משכנע שיכול להקהות את עוצמת הראיה שהציג האב, התומכת בטענותיו.

ההסבר החלופי שהועלה על ידי המשיב בבית משפט זה חסר היגיון וסותר את עמדתו של המשיב בבית משפט קמא; מכאן שלא ניתן להעלותו לפנינו

11. מובן כי תמלול השיחה האמור תפס מקום של כבוד, אגב בירור הערעור לפנינו. חברי, כב' השופט שילה, מציין כי כאשר נשאל המשיב לפשר הדברים, הוא השיב כי הכוונה הייתה לשותפות ברווחים ולא לשותפות במניות. כלומר, שסוכם כי האב יקבל חלקו מרווחי החברה, אך מכאן ועד שותפות ארוכה הדרך. ועוד השיב כי ככל שהאב יתבע בעתיד כספים בגין הרווחים, יוכל הבן להעלות טענת עושה על מנת להדוף את הדברים.

תשובה זו הניחה את דעתו של חברי. עולה ממנה הודאה, כביכול, בסיכום בין הצדדים לפיו האב יהיה זכאי לכספים בדמות חלק מהרווחים, אך אם הסוגיה תלוּבן בהליך עתידי, הרי שיטען הבן נגד הזכאות, שכן אביו ניצל את מעמדו, ואת פער הכוחות שבין הצדדים, ועשה את בנו.

לא אוכל לקבל את עמדת המשיב כפי שהוצגה בפנינו. 12.

13. **ראשית**, נראה כי תשובה זו דווקא עולה בקנה אחד עם עמדת המערער. שהרי מדוע שתהיה לצד כזה או אחר זכאות למחצית מהרווחים, אם הוא לא שותף בנכס המנפיק אותם? נראה שקו טיעון שכזה אינו מתיישב עם ההיגיון הכלכלי, ועם אורחות המסחר המקובלות. יותר מכך. הוא אף פוגע בבן. שהרי אם קיימת שותפות הרי חלה גם ביחס להפסדים ולא רק ביחס לרווחים. מדוע שהבן יסכים לחלוקת הרווחים בלבד ויוותר על שותפות אביו בהפסדים ככל שיצטברו? דווקא הסדר נטען זה מקפח את זכויותיו.

שנית, וזה העיקר, קו הטיעון האמור סותר לחלוטין את הטענה שהעלה המשיב בבית משפט קמא. שם הציג הבן. 14. עמדה חד משמעית לפיה קיבל מאביו מתנה נטולת תנאים וסייגים. כך, בכתב ההגנה שהגיש נכתב (בפסקה 16)

...תמצית הדברים היא כדלקמן: התובע, האב, נתן לבנו ... מתנה – סכום כסף. יחד עם סכום כסף לא מבוטל אשר [הבן] גייס מעצמו, נרכשה חברה בע"מ [...]. החברה היא של [הבן], נועדה [לבן], נקנתה עבורו, ולתובע לא היו כל בקשות או טענות או דרישות ביחס לרכישת החברה, ואף לא יכלו להיות לו, שכן הוא נתן מתנה לבנו על מנת שהבן יוכל לרכוש את החברה עבורו ולמען עתידו [ההדגשות במקור].

הנה כי כן, לשיטת המשיב אביו נתן לו מתנה. מתנה זו ניתנה ללא תנאים או מחויבויות נלוות. מכאן שברור שלא עומדת לאב זכאות ברווחים עתידיים או בכל עניין אחר הנוגע בחברה. ובהמשך כתב ההגנה צוין כי ברור היה שהחברה תשתלב בעסקיו של האב, במובן זה שתייצר מזרונים בשביל חברת האב, ועדיין מדובר היה בחברה של הבן ושלו בלבד.

טיעון המתנה חזר על עצמו גם בסיכומי המשיב. כבר בפתחם הועלתה השאלה מדוע המניות של החברה נרשמו על שם הבן? "התשובה הברורה והחד משמעית היא 'ניתנה מתנה'. כל תשובה אחרת אינה נכונה, אינה מבוססת ואינה אלא טענה שלאחר מעשה, בדיעבד, מתוך יצר נקמנות של אדם כנגד בנו" (פסקה 10 לסיכומי המשיב בבית משפט קמא).

אלא שבהמשך הסיכומים, הוצגה גישה שונה, כנראה לאור אותה הקלטה חותכת עליה עמדנו בראשית הדברים. נכתב שם כי למעשה נוצרה שותפות עסקית בין החברה של האב ובין החברה של הבן. עד כאן ברור, בהתאם לקו טיעון זה, שאין לאב זכאות בכספים של החברה של הבן. מכאן שגם קו הטיעון לא עולה בקנה אחד עם דבריו של הבן בשיחה עם אביו. או אז הגיע ההסבר של הבן בסיכומיו לפיו אם יוותרו מזומנים שלא נכנסו לחברה מסיבה כזו או אחרת, אז האב יהיה זכאי לחמישים אחוז מהם. מדוע? משום שכך הורה לו האב, והבן לא יכול היה לסרב (ראו בפסקה 450 לסיכומים).

הנה כי כן, לפנינו גרסה מתפתחת, שהוצגה בבית משפט קמא. תחילתה במתנה מוחלטת. המשכה בשותפות בין 15; שתי חברות וסופה בציות להוראה של האב להעביר לו כספים

אלא שההתפתחות לא נעצרה שם. לפנינו נטען כי הייתה הסכמה לשותפות אולם "השותפות היא בכסף לא במניות... אין בעיה חמישים חמישים על המזומן" (עמ' 2, ש. 24, ש. 27). כלומר שלא דובר בהוראה של האב, אלא בהסכמה על חלוקת רווחים וכספים, אלא שגם היא חסרת תוקף נוכח עושה (שכאמור רחוק מלהיות מבוסס). קו טיעון חדש זה גם הוא סותר את הגרסה שהועלתה בבית המשפט קמא.

על רקע כל אלה, אני סבור כי המקרה הנוכחי משקף דוגמא טובה לצורך לעשות שימוש בדוקטרינת ה"השתק. 16. "השיפוטי".

כפי שפסק כב' השופט מיניץ "בעל דין אשר טען טענה משפטית או עובדתית מסוימת, מושתק מלטעון באותו הליך או בהליך אחר טענה הסותרת טענה זו. תכליתו של כלל ההשתק השיפוטי, למנוע פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט וכן למנוע את ניצולם לרעה של בתי המשפט [...]". כן הובהר בפסיקה כי תכלית זו שני פנים לה: האחד, הפן המוסרי, לפיו הדוקטרינה נגזרת משיקולי צדק ומעיקרון תום הלב, ובתוך כך מבקשת למנוע פגיעה בבתי המשפט; השני, הפן המעשי בדבר מניעת קבלת החלטות הפוכות בידי טריבונלים שונים" (ע"א 2252/17 שרעבי נ' לוי (פורסם במאגרים; 2019 בפסקה 13 לחוות דעתו)).

דוקטרינה זו כוחה יפה גם כאשר מועלות מפי אותו בעל דין טענות שונות בהליכים שונים, ובכלל זה בהליך בערכאה הראשונה ובהליך בערכאת הערעור. וכפי שפסק בעניין זה כב' השופט דנציגר "כאשר מדובר בטענות הנטענות בשלב הערעור והסותרות טענות שנטענו לפני הערכאה הדיונית מגולמים כללי ההשתק השיפוטי גם בכלל המושרש לפיו ערכאת הערעור לא תידרש, ככלל, לטענות שלא נטענו לפני הערכאה הדיונית" (ע"א 9056/12 קניג נ' פקיד השומה ירושלים (פורסם במאגרים; 2014 בפסקה 11 לחוות דעתו)).

והיא מקבלת משקל מיוחד מקום בו הטענה הסותרת הועלתה בהליך קודם והתקבלה או שהובילה להפקת תועלת למי שטען אותה. בשעתו היו שקבעו כי מצב דברים זה ("כלל ההצלחה הקודמת") הוא תנאי לתחולת דוקטרינת ההשתק השיפוטי, אך נראה כי דרישה זו רוככה בפסיקה העדכנית (שם; וראו גם ע"א 5315/12 בדיחי נ' מיוסט (פורסם במאגרים; 2015 בפסקה 35 לחוות דעתו של כב' השופט שהם)). מכל מקום, במקרה שלפנינו התקבלה טענתו המקורית של התובע. גרסת המתנה שהעלה, הובילה לדחיית התביעה. והנה כעת מועלית גרסה אחרת, נוכח ראיות שהציג המערער. דוקטרינת ההשתק השיפוטי מתאימה אפוא במיוחד להחלה בענייננו.

לטעמי, כלל ההשתק השיפוטי משקף לא רק את החובה של בעלי הדין לנהוג בתום לב אלא גם את חובתם. 17. הדיונית לסייע לבית המשפט לרדת לחקר האמת ולעשות משפט צדק. תכלית זו מעוגנת כיום בתקנה 3(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 הקובעת כך: "חובת בעלי הדין ובאי כוחם היא לסייע לבית המשפט בקיום המוטל עליו לפי תקנות אלה, וכן לנהוג בתום לב ובהגינות דיונית תוך שהם מסייעים במימוש התכלית הדיונית, ובכלל זה "העמדת הפלוגתות האמיתיות שבמחלוקת בין בעלי הדין, מיקודן, בירורן והכרעה בהן".

על רקע זה על צד להליך המשפטי להתייחס בכובד הראש הראוי לגרסה העובדתית שהוא מספק אגב ההתדיינות בבית המשפט. יהיה עליו לדעת כי העלאת טענות עובדתיות סותרות ומתפתחות תלווה במחיר דיוני. היא עלולה להוביל להשתק שיפוטי. רק חשיפה למחיר שכזה ואכיפתו בדיעבד, יוכלו לחזק את התמריץ לפעול מראש באופן הדיוני הראוי.

18. ובמקרה הנוכחי, היה על הבן להתמודד עם גרסת האב בכתב תביעתו. האב טען מראשית הדרך את טיעון השותפות. הבן נדרש להתייחס לדברים. עמדה לו ברירה. הוא יכול היה לטעון כי התקיימה שותפות בין החברה ובין החברה של האב. הוא יכול היה לטעון כי הוסכם על שותפות ברווחים ולא במניות, אך אין לתת תוקף להתחייבות זו שכן אביו ניצל אותו ואת חוסר ניסיונו. ניתן היה להציג גרסאות נוספות מרוככות בצורה כזו או אחרת. אלא שלא כך נהג הבן. הוא בחר להעלות גרסה ברורה וחד משמעית, לפיה החברה ניתנה לו במתנה, ללא תנאים וללא מגבלות. גרסה זו התנפצה על סלעי הראיות. להתנפצות זו חייב להיות מחיר ראייתי. היא הופכת את עמדתו הבסיסית של האב לעדיפה.

19. על רקע זה, ובניגוד לחברי, איני סבור שהמשיב יכול להישמע כעת בטענה כי סוכם על שותפות ברווחי החברה עצמה, להבדיל משותפות במניותיה. זוהי גרסה שלא הוצגה בצורה שכזו בבית משפט קמא. היא סותרת לחלוטין את עמדתו הראשונית, ויש להפעיל עליו השתק שיפוטי.

חברי הפנה בחוות דעתו לעדותה של בת זוגו של המערער, גב' זמר שהעידה כי "אתם, יכול להיות טענתם לגבי. 20. מניות, אבל זה לא דובר בין [המשיב] ו[המערער], אף פעם על מניות, דובר על שותפות של 50,50 בעסק... הם לא נכנסו לדיון על מניות וכל הדברים האלה עד לאחר הסיפור הזה של הסכסוך וההגשה של התביעות" (פסקה 11 לחלק ה' לחוות דעתו). אלא שלטעמי עדות זו אינה פוגעת בטענת המערער. שותפות בעסק, בשפה העממית, צריכה לתרגם עצמה ללבוש משפטי, וקשה להלום שותפות של ממש בעסק ללא שותפות במניותיו. מכל מקום, ודאי שגרסתה קרובה יותר לגרסתו של המערער מאשר לגרסת המשיב, שציין כי מדובר במתנה שקיבל מאביו.

עמדת האב עולה בקנה אחד עם הנסיבות החיצוניות שעומדות ברקע רכישת החברה והתנהלות השוטפת של הצדדים

לטעמי, עמדתו של המערער מתיישבת טוב יותר עם התשתית הראייתית הכוללת, החורגת מהקלטת השיחה עם. 21. בנו.

22. אין ספק שנקודת המוצא להקמת החברה היה ברצון לרכוש את אחד המפעלים שסיפק מזרנים לחברה של האב. מכאן שהמהלך בא לפתור קושי עסקי של האב, שהיה מצוי במצב בו החברה שלו עמדה בקשר מול כמה יצרני מזרונים. כעת לאחר העסקה, היתה אמורה החברה של האב לשלוט באופן טוב יותר בשרשרת ייצור המזרונים שהיא משווקת.

כזוה מצב הדברים קשה להלום מדוע יסכים האב למסור את השליטה המלאה בהתנהלות של החברה לידי בנו. הרי מהלך זה עומד בסתירה לרעיון השליטה בשרשרת הייצור. הגיוני הרבה יותר שהאב ירצה לבסס שותפות עם בנו, כדי להכניסו באופן עמוק יותר לעולם תעשיית המזרונים, אך הרבה פחות הגיוני שימסור בידי שליטה מלאה בהתנהלות החברה.

23. זו גם הסיבה שבגינה ניתן להסביר את המעורבות הרבה של האב בהתנהלות החברה, עליה לא היה חולק למעשה. בית משפט קמא דחה את טענת המערער כי הוא נהג בחברה מנהג בעלים (שם). (ראו בפסקה 6 לפסק הדין קמא) בפסקאות 100 ואילך), ועדיין גם הוא התרשם ממעורבות רבה של האב שהסביר לבנו כיצד לפעול ולהתנהל מול הלקוחות, הספקים והעובדים. לא דובר, לטעמי, ברצון שהתמצה בליווי ובהדרכת הבן בנתיבות המקצוע. דובר גם בצורך מקצועי של האב להבטיח את האינטרסים של החברה שלו, שקיבלה מוצרים מהחברה החדשה

24. בנוסף, קיימות ראיות לכך שהמשיב שיתף את המערער בכספים שהתקבלו בקשר למזרונים שייצרה החברה. המשיב עצמו העיד כי "הוסכם [עם המערער] שכספים מזומנים שלא נכנסים לחברה, הוא מקבל 50% כי זה מה שהוא אמר וזה מה שהוא בעצם אמר לי להסכים איתו" (עמ' 47 לפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא מיום 2.3.23 ש. 21). כאמור, גרסה זו סותרת את זו שנמסרה על ידי המשיב בראשית הדרך, ונראה שהיא באה להסביר מצב דברים בו הלכה למעשה קיבל המערער כספים. אלא שקבלה זו תומכת כמובן, בגרסת המערער, ומקנה לה עדיפות מובהקת. בהמשך נשאל המשיב (שם, בעמ' 48 ש. 28)

ש. מה הסיפור עם [החברה]? למה אתה, אם אבא אין לו שום קשר [לחברה], למה אתה מתחלק אתו במזומן?

...

ת. כי זה מה שהוא אמר לי לעשות.

הסבר זה אינו משכנע, לטעמי, כלל ועיקר. הוא משקף שינוי גרסה. ואם נתעלם ממנו ניוותר עם עובדת היסוד לפיה המשיב מסר לאב כספים שהחברה הייתה זכאית להם. ראייה "אילמת" זו עולה, כמובן, בקנה אחד עם גרסת האב ולא עם גרסת הבן.

קנימת הצדקה להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא

25. המשיב מצביע על כך שאין להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא, שכן זה נשען על ממצאי מהימנות, שנקבעו. 25. לאחר שהתקיים דיון ראייתי מקיף וממצה

אכן, מידת ההתערבות של ערכאת הערעור בקביעותיה של הערכאה המבררת היא מוגבלת. "כידוע, ההלכה. 26. הנוהגת היא שבית-משפט שלערעור ימעט להתערב בקביעות עובדתיות של הערכאה הראשונה, הואיל ובידי הערכאה הדיונית הופקדה מלאכת ההתרשמות מן העדים וקביעת מהימנותם" (ע"פ 2977/06 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים; 2008 בפסקה 4 לחוות דעת כב' השופט לוי). ועדיין "לגבי השלב של ביצוע ההיסק הלוגי מן התשתית, העובדתית שנקבעה, פוחתת הסתייגותה של ערכאת הערעור מהתערבות בקביעותיה של הערכאה דלמטה...הנה כי כן בקביעת העובדות עצמן אין בית המשפט שלערעור נוטה להתערב; נטייתו להתערב במסקנות ההגיוניות העולות מן 'העובדות רבה יותר'" (ע"פ 4354/08 מדינת ישראל נ' רבינוביץ (פורסם במאגרים; 2010; בפסקה 6 לחוות דעת כב' (השופט דנציגר)).

דברים אלה, שנפסקו, בפלילים, יפים כמובן גם להליכים האזרחיים, וליחס שבין ערכאת הערעור האזרחית לערכאה הראשונה. הם יפים לענייננו. אתעכב אפוא על כמה מהמסקנות הלוגיות והנורמטיביות שהסיק בית המשפט קמא, ואציג את עמדתי לפיה אין בהן כדי לשנות את התוצאה המתגבשת.

27. בית המשפט קמא ייחס חשיבות רבה לכך שהמשיב ביקש לעגן את ההסכמות בין הצדדים בכתב. לכן נעשתה פניה. 27. לעו"ד פרקש, כדי שיערוך הסכם נאמנות, שלא הובילה בסופו של יום לחתימה על ההסכם (ראו בפסקאות 85 ואילך

לטעמי, אין מדובר בהתנהלות היכולה לשנות את התמונה הראייתית. הגיוני שלאחר זמן ביקש האב להעלות את הדברים על הכתב. ועדיין עובדה היא כי גם ללא קשר להתנהלות מול עו"ד פרקש ידע הבן, המשיב, לתאר בצורה חדה וברורה את ההסכמות אליהן הגיע עם אביו. לא דובר בהסכמה מותנית, וכאמור דרישת כתב אין בנמצא. על רקע זה, העובדה שהאב ניסה לקדם עיגון בכתובים של הסיכום אינה שוללת את הראיה העצמאית, העומדת על רגליה שלה, בדבר קיומו של הסיכום הלכה למעשה.

בית המשפט קמא תהה מה ההסבר שיכול להיות לרצון של האב שלא להירשם כבעל מניות בחברה כבר בראשית. 28. הדרך. הוא מצא כי הסברו של האב אינו מסבר את האוזן. כך, המערער הסביר כי בשל היותו תושב חוץ, שמרכז חייו בארצות הברית, יהיה קל ונוח יותר לחברה אם כל מניותיה תהיינה רשומות על שם בנו (פסקה 97 לפסק הדין).

בית המשפט לא נתן אימון בגרסה זו שכן המערער ליווה את פעילות החברה בראשית דרכה, אך לטעמי בכך הוא החמיר יתר על המידה עם המערער.

כאמור, גם אם ההסבר של המערער לא התקבל על ידי בית המשפט, עדיין שאלה נכבדה יותר היא הכיכוד זה הציג המשיב קיומה של הסכמה ברורה בדבר שותפות, אם הוא הכחיש הסכמה שכזו בכתב הגנתו? ואשר למעורבות של המערער בפעילות החברה זו דווקא נושאת הגיון רב לאור הצורך לסנכרן בין פעילות החברה עם פעילות החברה של האב. כך או כך, שאלת המניע של האב היא שולית לקיומה של הראיה הישירה המעידה על ההסכמות שגובשו בין הצדדים.

בית המשפט קמא ציין (בפסקה 91) כי "בפועל הדברים סוכמו כראוי עם הנתבע והכוונה, ככל שהייתה כזו. 29. להיות שותף של הנתבע, נותרה אצל התובע, לא יצאה אל הפועל ולימים נזנחה." אלא שקו ניתוח זה אינו עולה בקנה אחד עם ההבנה החד משמעית של הנתבע, של הבן, בדבר שותפות עם אביו, שאינה מותנית בדבר. לו היה הבן סבור שהבעלות בחברה ניתנה לו במתנה סביר היה שהדבר היה מוצא ביטוי בשיח עם אביו, אך לא כך היה.

עוד קבע בית המשפט קמא כי אין ליתן יד למי שמתחמק מדיווח בדבר החזקת מניות בנאמנות או מרישום ראוי. 30. וטוען כי הרישום הוא פיקטיבי (פסקאות 102 ואילך). קביעה זו של בית המשפט משקפת חוסר רצון ליתן סעד למי שהתנהל שלא כדון, נמנע מרישום ראוי של החזקת מניות בנאמנות ומאי-דיווח לרשות המיסים. בית המשפט ראה בגרסת המערער כמשקפת "אירוע מס" (שם, בפסקה 96), שלא דווח כאמור

אלא שגם אם נביא הדברים לידי קיצון, ונקבע כי לפני התחייבות לא חוקית, שעה שהיא לא דווחה לרשויות המס, עדיין אין בכך, בהכרח, כדי למנוע את אכיפתה. עמדתי על הדברים בת"א (מחוזי ת"א) 20-01-21154 דבש נ' יוסף. לוינסקי ושות' בע"מ (פורסם במאגרים; 2022 בפסקאות 52 ואילך) ולשם הנוחות אחזור עליהם כאן

בעניין זה קובעים סעיפים 30-31 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 כך:

30. חוזה פסול

חוזה שכריתתו, תכנו או מטרתו הם בלתי חוקיים, בלתי מוסריים או סותרים את תקנת הציבור – בטל.

31. תחולת הוראות

הוראות סעיפים 19 [ביטול חלקי] ו-21 [השבה] יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על בטלותו של חוזה לפי פרק זה, אולם בבטלות לפי סעיף 30 רשאי בית המשפט, אם ראה שמן הצדק לעשות כן ובתנאים שימצא לנכון לפטור צד מהחובה לפי סעיף 21, כולה או מקצתה, ובמידה שצד אחד ביצע את חיובו לפי החוזה – לחייב את הצד השני בקיום החיוב שכנגד, כולו או מקצתו.

מכאן שגם אם אצא מנקודת הנחה כי ההתקשרות שבין הצדדים הייתה פסולה, אין בכך למנוע מבית המשפט להעניק סעדים אחרים מלבד סעד הביטול וההשבה. בנסיבות המתאימות גם סעד אכיפה יכול לעמוד על הפרק.

בכך סתתה שיטתנו המשפטית מהגישה הוותיקה של המשפט המקובל האנגלי, ולפיה על בית המשפט להימנע מהענקת סעד במקרה שבו הוא מגיע למסקנה כי הצדדים גלגלו לפתחו חוזה פסול. לפי גישה זו אם חטאו שניים כאחד, יד המחזיק על העליונה, וכאמרת הכלל הרומי העתיק *In pari delicto melior est pars possidentis* (ראו הדיון אצל משה זילברג "כך דרכו של תלמוד" **כתבי משה זילברג** 431, 518 (תשנ"ח)).

בניגוד לכך, בשיטתנו בית המשפט יוכל להידרש למערכת יחסים הסכמית פסולה, ואף לאוכפה במקרים המתאימים. הדברים תלויים, כמובן, במהותו של הפסול הנלווה להסכמות החוזיות. ישנם חוזים שהפסול יורד לשורש הווייתם, ועל בית המשפט להרחיק עצמו מהם, אך לא תמיד כך.

31. בנסיבות המקרה הנוכחי מדובר בהסכמה לגיטימית, שבה גובשה שותפות בחברה, כשמשמעות הדברים היא שהבן מחזיק במחצית מהמניות לטובת אביו. אך מועלית טענה כי נלוותה להסכם מטרה פסולה של התחמקות מחיוב נוסף במס.

הלכה למעשה, במקרים רבים בתי המשפט אוכפים התקשרות שכזו, לאחר שאחד הצדדים מילא את חלקו, גם אם ברקע הדברים חשש לפעולה המשקפת הונאה של רשויות המס; ראו את ניתוח הדברים אצל על ידי כבוד השופט עמית בע"א 6667/10 גלית הלוי בר טנדלר נ' דרור קוזניצקי (פורסם במאגרים; פסקה 27; 2012), שהתייחס לניתוח של פרופ' גרוסקופף בכתיבתו האקדמית. פרופ' גרוסקופף ציין כי כמעט בכל המקרים שבהם נפסל חוזה מחמת ניסיון להונות את רשויות המס, בחר בית המשפט להורות על קיומו. אלא שהשופט עמית הוסיף וציין כי "עיון זהיר בפסקי הדין המרכזיים של בית המשפט העליון שעסקו בהונאת רשויות המס, מעלה כי ההנמקה לאכיפת ההתקשרות לא נשענה ישירות על סמכותו של בית המשפט להורות על קיום החוזה מכוח סעיף 31 סיפא לחוק... העולה מסקירה קצרה זו, כי במספר רב של מקרים, בית המשפט העדיף שלא להצהיר על אכיפת החוזה הבלתי חוקי, אך עשה כן בפועל, תוך שימוש בדרכים אחרות."

התמודדות עדכנית עם הסוגיה נמצא בפסיקתו של בית המשפט העליון בע"א 7561/20 דראושה נ' דראושה (פורסם במאגרים; 2021). באותו המקרה דובר בחוזה למכירת מקרקעין שתוכנו האמיתי הוסתר כדי להימנע מתשלום מס וכלפי חוץ התקשרו הצדדים בהסכם מתנה.

בית המשפט ציין כי העובדה שחוזה המתנה בטל אין פירושה בהכרח שחוזה המכר בטל. כב' המשנה לנשיאה הנדל פסק ש"כאשר מדובר בחוזה בלתי חוקי, התוצאה הסופית – ובפרט השאלה האם יש להורות על ביטול החוזה או על אכיפתו – תלויה בשיקולי צדק ובנסיבות הפרטניות של העניין" (שם, בפסקה 5). בעניין זה ידועים דבריו של כב' השופט, כתוארו אז, אלון בע"א 533/80 אדרעי נ' גדליהו, פ"ד לו(4) 281, 293 (1982), שעמד על כמה שיקולים שניתן לשקול. כך, "מן ההגינות ומן הצדק הוא שלא לשעות, במידה שהדבר ניתן במסגרת הוראות סעיף 31, לטענת בעל דין בדבר אי-חוקיות ההסכם, כאשר ברור שטענה זו אינה משמשת אלא כסות עיניים לרצונו של בעל דין להתחמק מקיום חוזה" (שם); עוד יש לשקול את חלקו של כל אחד מהצדדים באי החוקיות, ואת השאלה האם ההסכם הוא בלתי חוקי מיסודו או שמא יש בו רכיב של אי חוקיות ומה עוצמתו.

32. בנסיבות המקרה, כלל לא ברור אם הצדדים ביקשו לחמוק מחובת דיווח לרשות המיסים. ואפילו היו מבקשים – ואין אני קובע כי כך עשו – עדיין המקרה הנוכחי מצדיק את אכיפת הסכמת היסוד. זאת משום ששני הצדדים פעלו לאורה, ומשום שהיא הטיבה את מצבו של המשיב. הוא לא יכול היה לרכוש את המפעל ללא הסכמה זו וללא תמיכתו של האב. ההסכמה גובשה, ומומשה. התנערות ממנה בדיעבד, במישור היחסים שבין האב ובנו, אינה צודקת.

33. שיקול נוסף שהועלה הוא שהאב ערך צוואה, בה פירט את נכסיו בפרוטרוט, ולא הזכיר את מחצית מניות החברה. מכאן נטען שהעובדה שהוא לא הזכיר את זכויותיו בחברה בצוואתו מלמדת שהוא לא ראה עצמו כבעל זכויות בחברה. אלא שעניין זה לטעמי, אינו מהווה ראיה קונקלוסיבית היכולה להתגבר על ההודאה המפורשת של המשיב בשותפות שבין הצדדים. יתכן כי המערער היה מתקן צוואתו בהמשך, אך אין בנתון ראייתי זה כדי להתגבר על המכלול הראייתי הנוגד.

על רקע זה נראה לי, בשים לב למערך הראייתי הכולל, כי עמדתו של המערער היא המתיישבת עמו.

התוצאה

לו דעתי הייתה נשמעת, היינו מקבלים את המערער, במובן זה שהיינו קובעים כי המערער ובנו שותפים בחלקים. 34. שווים בחברה, ומכאן שלמערער יש זכות לרשום 50% ממניותיה על שמו. כמובן שעומדות למשיב טענות לקיזוז ההוצאות שהוציא ועלויות העסקתו במסגרת ההתחשבנות שבין הצדדים; כמו גם טענות המערער ביחס להתחשבנות הראויה ביניהם.

על רקע זה יש מקום להחזיר את המשך הדיון לבית משפט קמא על מנת שיידון ביתר הסעדים הנתבעים על ידי המערער.

לתוצאה זו הגעתי ללא צורך להידרש לבקשת המערער להוסיף ראיות בשלב המערער כדי לבסס את טענתנו למנהג בעלים שנהג בחברה.

בית משפט קמא חייב את המערער בהוצאות על הצד הנמוך בסך 20,000 ₪, וזאת כדי שלא להגביר את גובה הלהבות שבין הצדדים. לאור התוצאה אליה הגעתי יש לבטל חיוב זה, אך בהתאם לגישה הראויה של בית משפט קמא, הייתי מחייב את המשיב בהוצאות המערער בשתי הערכאות בסך של 20,000 ₪.

קראתי בעיון ובעניין את חוות הדעת היפות והמלומדות של שני חברי ובמחלוקת שנפלה ביניהם, דעתי כדעת.1. השופט נפתלי שילה ומנימוקיו. ואף אוסיף משלי

2. השיחות המוקלטות הובאו לעיוננו על ידי המערער בלבד. מדובר כמובן במיטב שיכול היה למצוא המערער לטובתו, כאשר אין ספק שלא כל השיחות המוקלטות הוצגו, משום שלדברי המערער כל שיחותיו, ללא יוצא מהכלל, מוקלטות. מכאן שבכל השיחות הרבות שנוהלו בין המערער לבין המשיב, לא ניתן למצוא את ההוכחה וראיית הזהב שלפיה הוא ערך שיחה מסודרת, שבה הבהיר למשיב בצורה ברורה ומפורשת את סוגיית הבעלות המשותפת במניות והמשיב הסכים לכך. דבר כזה לא הוצג ולא היה. לא זאת אף זאת, המערער, שבית משפט קבע לגביו שהוא אדם מסודר המתעד דברים באופן יסודי ומסודר (ראו סעיף 118 לפסק הדין, וכן, למשל, התמלול בעמוד 315 ואילך לתצהיר המערער שכונה "ישיבת עובדים טלפונית" וממנה ניתן ללמוד על התייעוד הדייקנות והסדר שמאפיינים את המערער) לא דאג שייחתם הסכם נאמנות בכתב, למרות שהסכם כזה הוכן. העובדה שההסכם הוכן אך לא הוצג כלל למשיב ובוודאי שלא נחתם, מחלישה מאוד את טענת המערער שהמשיב הסכים להחזקת המניות בנאמנות.

3. כל שהובא כדי לחזק את גרסת המערער הוא קטע שיחה בין המערער לבין המשיב שהוא חלק מתוך שיחה יומיומית בסוגיות של ניהול המפעל. וכך עלינו למצוא את דרכינו בתוך המלל הרב שהובא ובדברים שנאמרו בעל פה על ידי אדם "המשיח לפי תומו", תוך כדי שיחה ובהקשרים אחרים, כדי להשתכנע שיש להתערב כנגד הרישום. כבר מסיבה זו איני מוצאת לנכון לייחס לאמירות שנעשות כדרך אגב, תוך כדי התנהלות יומיומית את החשיבות שמנסה המערער לייחס להן עד כדי שאראה בהן הודאת בעל דין בסוגיה משפטית מובהקת, ולפיה מניות הרשומות על שמו מופקדות אצלו בנאמנות.

4. בנוסף, מהתמלול עולות ראיות גם לכך שהמשיב הוא הבעלים היחיד של המפעל וכך הוא רואה את עצמו. המערער.4. אף מציין בפני המשיב שכאשר יירכש המבנה שבו מצוי המפעל, המבנה יהיה של המשיב בלבד ועל שמו (ראו בתמלול עמוד 309, וכן בפרוטוקול החקירה הנגדית עמוד 54 עד עמוד 55). לעניין זה ראו גם עמוד 78 לחקירה הנגדית שורות 29-30 בהן אומר המערער: "אז אני, אז בוא נעשה סדר, אתה יכול לעבור על התמלולים ותמצא עוד המון מקומות שאני מדבר אליו כאילו שהוא בעל העסק בלבד...". דבר ה עולה בקנה אחד עם המסקנה של המשיב שמניות החברה שייכות לו בלבד

5. לא זו אף זו, בחינה של התמלול המדובר מיום 12.5.2020, מתחילתו, נראה שלא ניתן ללמוד מכך על הודאה שהמערער שותף במפעל. השיחה, שמתחילה דקות רבות קודם לקטע המדובר, נסבה על כך שבפ' מועסקים שני עובדים שעובדים חלקית עבור פ' וחלקית עבור א'; כאשר משכורתם משולמת במלואה בכסף של א', אך רשמית על ידי פ'. בשיחה המשיב אינו חש בנוח ממצב זה, והוא מבקש מהמערער שיסביר לו את פשר הדבר ואיזה התחשבות בעניין זה בין שתי החברות הוא מתכנן לו לעתיד לבוא. כלומר, ברור שהמשיב רואה את עצמו כבעלים מלא של החברה ומבקש לוודא שהמערער, כבעלים של א', לא יתבע אותו, כפ'. הוא גם מסביר, שכפי שהוא אינו שותף בא', כך גם המערער אינו שותף עימו. "אולי תגיד לי, שמע א', חמישים אחוז בא' שלך, שמע, תודה רבה על הנדיבות אז אני באמת אסתום את הפה" (עמוד 352 שורות 19-20) וממשיך: "אני בא' אין לי כלום". כלומר נקודת המבט של המשיב כלפי המערער היא שלכל אחד מהם יש חברה משלו, למערער א' ולמשיב פ' והם משתפים פעולה בצורה מאוד הדוקה, אבל ברור, לפחות למשיב, שכל אחד הוא בעל חברה משלו. ולכן עולה אצלו השאלה כיצד ישלמו או יתחשבו כלפי עובד, שלכאורה עובד בשתי החברות.

השיחה נמשכת בהקשר לתשלום עבור אותם עובדים ואפנה שוב לתמלול:

"המערער: שכחת שבתיאוריה אני אמור ל-, אני אמור להיות שותף בחמישים אחוז בפ', נכון? שכחת את זה.

המשיב: בפועל ובפועלזה קורה, אבל זה רק בתיאוריה, כי אין עלוזה שום דבר מוסכם, אלא אם כן תחדשלי וישעל זהאיזה שהוא מסמך מוסכם,"

כלומר המשיב מיד מבהיר למערער שזו תאוריה ושאינן שום דבר מוסכם ביניהם.

ובהמשך:

"המערער: מה זה אין על זה שום דבר מוסכם? יש, יש מאוד מוסכם, זה, זה, זה מה שמוסכם בינינו
ב-, באופן

המשיב: בינינו.

המערער: נכון.

המשיב: באופן פורמלי בוא נאמר, נכון?

המערער: נכון.

המשיב: אתה צודק?"

וכך בסימן שאלה מסתיים הדיון בסוגיה זו. לאחר מכן עוד מסביר המשיב שהכוונה לשותפות ברווחים כאשר הוא אומר: "לפי דברייך לפחות, אז אנחנו שותפים ברווחים חמישים אחוז, חמישים אחוז אתה יכול לקחת רק מהרווחים, זה מה שמוסכם..."

6.לטעמי, קשה לקבוע, שהמשפטים הללו המסתיימים בסימן שאלה מצד המשיב, ובהמשך המשיב מסביר שהכוונה היא ל"שותפות ברווחים", יהיו את הבסיס לשינוי רישום המניות, כפי שמבקש המערער ולקביעה שהמשיב מחזיק מניות בנאמנות.

זאת ועוד, כל המטרה העסקית של האב הייתה ליצור לו מפעל ייצור שהוא יוכל לסמוך עליו, שלא כפי שהיה עד.7 להקמת פ'. המערער רצה ייצור בראש שקט של מזרוני המותג שהוא שיווק

דרכו להגשים זאת, הייתה לקחת את המשיב, שהיה בחור צעיר בן 22, ולהציע לו להקים את המפעל תוך ששליש מן הסכום לרכישה ניתן על ידי המשיב בעצמו, שהשקיע בכך את מלוא סכומי הפקדון הצבאי שקיבל בתום השירות הצבאי. שלישי נוסף של התמורה משולם על ידי פ', שמי שעובד בה באופן מלא ואחראי לה הוא המשיב. המשיב השקיע בהקמת המפעל את כל התשומות הכלכליות והפיסיות שנדרשו ואף מעבר לכך. צ', בעלי המפעל הקודם, שהתחייב בהסכם המכירה של המפעל, להדריך את המשיב במשך שישה חודשים מיום המכירה, מתאר את חריצותו ויכולתו הגבוהה לקלוט את העבודה של ייצור מזרונים, שיש בה אלמנטים פיזיים ומורכבות, שהגיעה לידי כך, שכבר בתום שלושה חודשים מיום המכירה, המשיב לא היה זקוק לו והוא הפסיק את הליווי וההדרכה מוקדם מן הנדרש. כלומר מההתנהלות עולה, שהמשיב ראה והשקיע במפעל כמו מי שהמפעל מיועד למענו ולא הוכח שהמערער פנה אליו בתחילת הדרך ואמר לו שהמפעל אינו שלו אלא רק מחצית ממנו וקיבל את הסכמתו לכך.

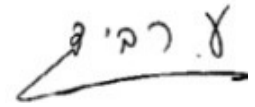
8.ייתכן שהמערער בתוככי ליבו כך ראה את הדברים, אך מהשיחות והתמלול, שכאמור הוצג בפנינו רק חלק קטן ובוודאי המיטב לשיטת המערער, אין לראות אף שיחה משמעותית ועניינית שעוסקת בכך שהמניות מוחזקות בנאמנות וממבה עולה בבירור שגם המשיב רואה את הדברים עין בעין עם המערער.

9.אין גם לשכוח שאפילו בשיחה זו, שהיא "ראיית הזהב", לא נאמרה בשום מקום המילה נאמנות, או המילים "החזקת מניות" ובוודאי שלא "החזקת מניות בנאמנות" וכו'. לכל היותר דובר על שותפות. ושותפות בלשון העם יכולה להיות גם מוגבלת לרווחים בלבד ולא להיבט קנייני בהכרח. כפי שאף מתאר זאת המשיב בסופה של השיחה.

10.לכן אני מצטרפת לעמדה לפיה המערער לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח את תביעתו.

אשר לטענות בדבר גרסתו של המשיב, הרי שלטעמי, גם אם גרסתו של המשיב לא הייתה קוהרנטית והייתה בגדר.11 גרסה "מתפתחת", הרי שלא היה בכך די כדי להפוך את הכף ולמלא את החוסר בראייה משכנעת להסכמה בין

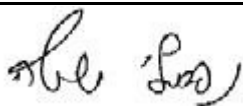
המערער לבין המשיב להחזקת מניות בנאמנות. הנטל מוטל על המערער להוכיח שהייתה הסכמה ברורה בינו לבין המשיב ונטל זה, שהוא נטל כבד כנגד המרשם, לא הורם. לפיכך, כאמור אני מצטרפת להכרעתו של השופט נפתלי שילה.

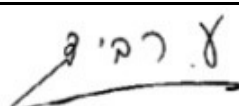
עינת רביד, שופטת

הוחלט ברוב דעות כאמור בפסק דינו של השופט נפתלי שילה.
פסק הדין מותר לפרסום בכפוף להשמטת פרטים מזוהים של הצדדים.

ניתנה היום, כ"א אלול תשפ"ה, 14 ספטמבר 2025, בהעדר הצדדים.

נפתלי שילה, שופט

עינת רביד, שופטת

גרשון גונטובניק, שופט,

אב"ד

גט

OVER

משפחה • משפט • ומה שביניהם

WWW.GET-OVER.CO.IL

